

OPTIKEREN

Tidsskrift for norsk optometri og synsvitenskap

Nº1

Optikere i fengsel

Bli med på synsundersøkelse i Oslo fengsel

**NYTT OM
TRIVSEL OG
LØNN**

**NEI TIL GRATIS
SYNSUNDER-
SØKELSE**

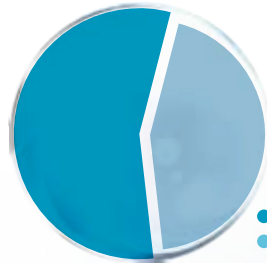
**FARGESVAKT
I KONGEHUSET**

Unge kontaktlinsebrukere: En stor mulighet for din bedrift.

15% av
brillebrukere i Norden
bruker kontaktlinser¹.

56% av de
under 24 år kunne tenke
seg å prøve kontaktlinser².

63% av
brukerne begynte da de
var under 24 år¹.

BLI MED PÅ VÅRKAMPANJEN TIL ALCON

Delta i vår 360° forbrukerkampanje og få glede av et stort antall markedsføringsverktøy.

Dra nytte av en betydelig mediekampanje – rettet mot potensielle unge kunder i ditt område og få mer trafikk til butikken din.

Med **kontaktlinsene DAILIES® AquaComfort Plus®** og **AIR OPTIX® plus HydraGlyde®** kan unge brillebrukere oppleve livet på en helt ny måte.

Tilby alle unge kunder å prøve kontaktlinser og hjelp dem med å leve livet fullt ut!

Hvis du ønsker mer informasjon, kan du kontakte din lokale salgsrepresentant fra Alcon®, eller Alcon® kundeservice på 32 77 11 33

^{1,2} Vision Need Monitor 2016 & 2017, Alcon data on file. DAILIES®, DAILIES® AquaComfort PLUS®, AIR OPTIX®, AIR OPTIX® plus HydraGlyde® and the Alcon® logo are trademarks of the Novartis company. AOSEPT® is a trademark of American Optical.

Nº1

NYHETER

REPORTASJER

FAGSTOFF

Rekordopplag for Optikeren

Glede i fengselet

Fargetrøbbel for kongelige

- 04 Leder
 - 06 - Nyttig om øyet
- Optikeren vokser
- Historisk dialogmøte
 - 07 En stor turné
 - 08 Opti 2018 – større og bedre
 - 11 - NOF informerer
- Nye mastergrader
 - 12 På vei til Molde
 - 46 Bransjenytt:
- Essilors nye progressive glass Varilux X – En vinner på flere fronter
- Eyecheck
- IC Optical Group AS
- Ta vare på øynene i vinter
 - 48 Brillenytt
 - 49 Kryssord
-

- 14 Gratis synsundersøkelse? Nei takk!
 - 16 Bli kjent med Humanitærutvalget
 - 17 Fængselsprosjektet
 - 18 Optikeren på fængselsbesøk
 - 22 Medlemsundersøkelse: Økt lønn og trivsel
 - 24 Optikerstudent i praksis
 - 26 Poengdryss
 - 28 En optometrists reise til India
-

- 32 Could Prince Harry's sons suffer from colour blindness?
 - 36 Nye retningslinjer etter hjerneslag
 - 38 Synshemmede bilførere og ny teknologi
 - 40 Optometriske berømt hater i Krona (9): Ewald Hering – alternative tanker om fargesyn
 - 44 Leserbrev
-

Jobbsøker?

Se stillingsannonser bakerst i bladet

Forsidefoto: Optiker Åshild Martinsen tilpasser briller på innsatt i Oslo fengsel.
Foto: Dag Øyvind Olsen

OPTIKEREN

ANSVARLIG UTGIVER

Norges Optikerforbund (NOF)
Øvre Slottsgt.18/20, 0157 Oslo
Telefon: 23 35 54 50
Epost: synsinfo@optikerforbund.no
www.optikerne.no

OPTIKEREN

www.optikeren.org
redaksjonen@optikerforbund.no

Redaktør
Dag Øyvind Olsen
Epost: dag@optikerforbund.no
Tlf: 92 45 00 39

REDAKSJONSKOMITÉ

Maria Jahr, Solveig Hovstein,
Dag Øyvind Olsen, Svein Tindlund

ANNONSESALG

Stina Olsen
Epost: stina@optikerforbund.no
Tlf: 23 25 54 50
Mobil: 92 29 28 74

DESIGN OG PRODUKSJON

Design: 07 Media
Trykk: 07 Oslo AS
Opplag: 2400

PLANLAGT UTGIVELSE

6 NUMMER PR. ÅR

NR.	MATERIELL- FRIST	UTG. DATO
2	09.03.18	18.04.18
3	14.05.18	20.06.18
4	25.07.18	29.08.18
5	01.10.18	17.10.18
6	26.11.18	12.12.18

VEILEDNING TIL ARTIKKELFORFATTERE

Se www.optikeren.org – For forfattere.
Optikeren legges i sin helhet ut på
www.optikeren.org. Meningsytringer i
tidsskriftets ulike innlegg deles ikke
nødvendigvis av redaksjonen eller NOF.

ISSN 0333-1598

DAG ØYVIND OLSEN
REDAKTØR

SYNSHJELP I NÆRMILJØET

I mange år har optikere deltatt med humanitært arbeid, gjennom pengeinnsamlinger, gratis synsundersøkelser og utdeling av briller. Mye av arbeidet har foregått i land langt borte. Organisasjoner, kjeder og leverandører har stilt opp for å gi mennesker muligheter gjennom bedre syn.

Norges Optikerforbund har bidratt til oppstart av store prosjekter i flere afrikanske land, og ikke minst i Moldova de siste årene. Men behovet er tilstede også rett utenfor vår egen stuedør. Vi vet at ukorrigerte synsfeil gir dårlig læring. Det kan føre til at unge mennesker ikke passer inn og ikke får det til. Noen havner på skråplanet, noen blir kriminelle.

Det er et stort prosjekt som ble satt i gang av det relativt nystartede Humanitærutvalget i Norges Optikerforbund i fjor. Alle de innsatte i Norges største fengsel, Oslo fengsel, skulle få tilbud om gratis synsundersøkelse – med briller til de som trengte det.

Nå er det gjort. Halvparten av de nær 130 innsatte som deltok, hadde behov for briller. Noen ble henvist til øyelege for videre oppfølging av ulike tilstander og øyeskader. Resultatene kom umiddelbart. I klasserommet fikk voksne mennesker et nytt liv.

I årets første utgave av Optikeren forteller vi om hvordan prosjektet kom i stand og ble gjennomført, og du blir kjent med Humanitærutvalget. Det er ingen tvil om at mange norske optikere ønsker å bidra til å hjelpe andre. Mange brukte feriedager til å foreta synsundersøkelser i fengselet, helt uten godtgjørelse, annet enn opplevelsen av å ha gjort noe nyttig og viktig.

Ta deg tid til å lese årsmeldingene som følger med i denne forsendelsen. Her kan du danne deg et bilde av alt det arbeidet som gjøres i løpet av et år, til nytte for deg som medlem og for samfunnet for øvrig.

Det går raskt mot landsmøte og fagkonferanse. Programmet for samlingen i Molde burde ha bred interesse. Det vil dessuten bli opplevelser av mange slag i Rosenes by den nest siste helga i april. 📍

God lesning!

Dag Øyvind Olsen
Redaktør
dag@optikerforbund.no

AKTIVITETSKALENDER

Faglige kurs, seminarer, møter osv. i tiden fremover. Send en melding til redaksjonen@optikerforbund.no dersom du kjenner til relevante arrangementer som vi har utelatt. Optikere kan søke deltakelse på alle arrangementene.

24.-26. FEBRUAR

Mido, The world's biggest eyewear show
Milano, Italia
www.mido.com/en

3.-4. MARS

Copenhagen specs, Scandinavia's biggest independent eyewear show
København, Danmark
www.copenhagenspecs.dk

20. - 22. APRIL

NOF landsmøte, fagkonferanse og SI generalforsamling
Scandic Seilet,
Molde, Norge
www.optikerne.no

29. APRIL - 3. MAI

ARVO 2018 (The Association for Research in Vision and Ophthalmology)
Hawaii, USA
www.arvomeeting2018.org

11.-13. MAI

European Academy of Optometry and Optics
Pula, Kroatia
www.occsee.hr/en

26. MAI

Nordic Contact Lens Forum
Waterfront Congress Center, Stockholm
www.nclf.com

4. JUNI

BCLA (British Contact Lens Association Meeting)
Conference Aston, Birmingham
www.bcla.org.uk

11. OKTOBER

Specsavers Clinical Conference
The Qube, Gardermoen
www.clinicalconference.no

7.-10. NOVEMBER

American Academy of Optometry
San Antonio, Texas, USA
www.aaopt.org

NYE VARILUX X series™

Utvidet syn innen armlengdes avstand
Takket være Xtend-teknologien kan du nå se hver detalj sømløst og uten anstrengelse.

SE DIN VERDEN I DETALJ

Nytt progressivt glass
fra Essilor

Utvidet syn
innen armlengdes avstand

Let's
focus
on sight

www.essilor.no

NYTTIG OM ØYET

Kvalitetshåndbok for øyesykdommer er laget av Øyelegeforeningen. Den er nå tilgjengelig via Helsebiblioteket. Håndboken kan være et nyttig oppslagsverk for optikere.

Nasjonal kvalitetshåndbok for oftalmologi er skrevet av øyeleger for øyeleger og leger under utdanning i oftalmologi. Men den kan også være til nytte for mange andre, ikke minst optikere. Håndboken gir kortfattet og presis oversikt over en rekke tilstander, øyesykdommer og undersøkelser. Her kan du blant annet lese om strabisme, amblyopi, tørre øyne, katarakt, glaukom, uveitt og småbarnsoftalmologi. Kapitlene blir revidert med passende mellomrom av øyeleger med kompetanse innen det gjeldende fagområdet. Håndboken ble publisert for første gang før jul, og kvalitetsutvalget består av Line Askheim, Hanne Gilbo og Ola M. Rygh. ●

HISTORISK DIALOGMØTE

Det var dialogmøte mellom optikarar og tilsette ved augeavdelinga ved Ålesund sjukehus i januar. Dette var eit historisk møte der 30 optikarar frå sørsida av Romsdalsfjorden møtte alle dei tilsette ved augeavdelinga i Ålesund. Det var sett av 1,5 time til møtet.

Det her ikkje tidligare vore arrangert slike møter i vår region. Sidan det var lagt opp som eit dialogmøte var agendaen veldig laus og praten gjekk fritt. Det var tydelig under møtet at dei ulike yrkesgruppene har eit ulikt syn på kva som er optikaren sine arbeidsoppgåver. Vi kan vel seie at vi må vere samde om å vere usamde om ein del av tema som blei diskutert. Men vi trur likevel at denne typen møter vil gi betre innsikt i kvardagen til dei ulike yrkesgruppene. Ein betre kontakt vil føre til betre samarbeid til det beste for pasientane i vår region. ● (ref. Berit Roppen)

OPTIKEREN VOKSER

Optikerens godkjente opplagstall har aldri vært høyere. Over 1300 følger oss på Facebook, og vi har lansert en ny elektronisk versjon som gjør det enklere å bla i bladet fra laptop og PC.

Av det godkjente opplaget på 2217, er 2013 foreningsabonnement, 85 er betalte abonnement av andre, mens 119 er gratis distribuerte blader (blant annet til ulike samarbeidspartnere og kontakter).

Det er foreningsabonnementene som har vokst mest, med over 200 siste to år. Opplagstallet totalt har vært ganske stabilt i 2014 og 2015, mens det vokste i 2016 og 2017. Ti år tilbake i tid var det på 2100 (i 2007), mens den største veksten kom i tiåret før, fra 1997 til 2007. Da økte opplaget fra 1350 til 2100. Optikeren befester dermed sin stilling som et viktig blad for optikere og bransje. Siste leserundersøkelse fra 2016 bekrefter at bladet har høy lesefrekvens hos motakerne, med stor leserandel av alle typer stoff og annonser

Optikeren er medlem av Fagpressen, som samlet sett har en opplagsøkning i 2017. Optikerenes vekst er litt større enn gjennomsnittet for Fagpressens medlemsblader. En ny elektronisk versjon av bladet er nå testlansert. Denne versjonen gjør det enklere å bla i tidsskriftet på PC. I tillegg finnes bladet i PDF-versjon, slik det tidligere er lagt ut.

Den nye elektroniske versjonen finner du slik: Klikk deg inn på Optikerenes nettside, se bildet med siste forside av bladet, og klikk på teksten under der det står: Bla igjennom (beta). PDF er et format som du kan se Optikeren i på mobil eller nettbrett. For å se PDF-versjonen klikker du bare på den aktuelle forsiden av Optikeren du ønsker å lese.

Optikeren er et blad med lang produksjonstid på over en måned fra materiellfrist til utgivelse. For å være oppdatert på mer av det som skjer når det skjer, legges det ut nyhetssaker og bilder på Optikerenes Facebookgruppe. Den har nå 1340 følgere.

Optikeren trykkes i et høyere opplag (for tiden 2400). Det er for å ha en reserve. Bekreftet opplagstall avviker derfor fra dette tallet. ●

1. Solbrillene er som magneter på ungdommen, og bidrar til at de får vite litt om hva det å være optiker går ut på.

2. Caroline Lühr Tofsrud, Victoria Engel Jegerud og Sunniva Bergan kommer fra henholdsvis Strømmen og Skedsmo videregående skoler. De er alle nysgjerrige på optikeryrket.

3. Interessen var stor fra første dag. Å få designe sin egen solbrille bidrar til å dra mange til optikerstanden på messen Ta Utdanning. Andreårstudent David Steffensen til høyre i bildet, tok imot mange interesserte allerede på åpningsdagen.

EN STOR TURNÉ

Utdanningsmessene er nå på veien landet rundt. Optikerstudenter er ambassadører som skal bidra til fortsatt god rekruttering til yrket.

En travel og blid studentambassadør møter oss på Norges Varemesse på Lillestrøm. David Steffensen har delt ut mange briller og svart på en rekke ulike spørsmål på første dag av den store utdanningsmessen.

Høgskolen i Sørøst-Norge er tungt representert, og fra de ulike utdanningene er det med egne studentambassadører. Optikerstanden får desidert mest oppmerksomhet, for her er det mye som frister. Ikke minst muligheten til å designe sin egen solbrille, men her er også andre effekter, informasjonsmateriell og utstyr.

Synsinformasjon bidrar til å markedsføre optikeryrket for potensielle studenter.

Å være på utdanningsmesse er som å være på shopping for mange av

elvene, der de fleste kommer fra tredje-klasse i videregående skole. Mange fyker rundt fra det ene til det andre, uten å ha gjort seg opp noen klar mening om hva de vil bli.

De vi snakker med den timen vi er tilstede på optikerstanden, er stort sett usikre, og det er tilfeldigheter som brakte dem hit. Men mange har spørsmål.

– Jeg er imponert over hvor mange som kjenner til yrket og som lurer på jobbmuligheter, hvor det finnes jobber og hvilken lønn man kan forvente, sier studentambassadør David Steffensen.

Solbrillene forsvinner raskt og må porsjoneres ut, ofte har ikke Steffensen mer enn et minutt til disposisjon til å snakke med den enkelte mens de

tegner på brillene. Den muligheten benytter han godt.

– Nettopp fordi mange ikke er sikre på hva de skal studere, er det en god mulighet for å gi veiledning og informasjon om optikeryrket.

En undersøkelse Norfakta har gjennomført blant 8000 elever, viser at flere enn ni av ti tror besøket på utdanningsmessene kan påvirke deres valg av utdanning eller studiested.

Nesten alle sier de anbefaler andre å delta på utdanningsmesse. Flere vi snakket med på messen synes det er bedre å få personlig informasjon fra andre studenter enn å lete etter fakta om yrker på for eksempel internett.

”Lille speil på veggene der, hvilken brille er vakrest her?” På Futureshop ble dette demonstrert. Kunden stiller seg ganske enkelt foran speilet og velger med tastestykket hvilken fatning han skal ”prøve på”. Det morsomme er at brillen forblir på nesen (i speilet) selv om kunden snur på hodet.

OPTI 2018 – STØRRE OG BEDRE

Optikermessen Opti – en opti-mal start på det nye året. Her vises det nyeste nye av årets brillemoder, små og ferske utstillere gis mye oppmerksomhet, og de store kan boltre seg på store arealer.

TEKST OG FOTO: INGER LEWANDOWSKI

”Det er moro å være på opti,” sa en journalist-kollega til meg. ”Her er folk så blide og hyggelige.” Ja, og så er det alltid orden og system. Det er lett å finne fram til morsomme og nye tilbydere, som er samlet på egne områder, Opti-box og iHot. Foredrag og diskusjoner foregår også på eget område, og i år hadde flere forskere fått tid til å presentere sine arbeider – selvsagt simultanoversatt til engelsk. Messen stiller med enkle oversikter, som gjør at alt fungerer til beste for både besøkende og utstillere.

FUTURESHOP

Nytt av året var et område som ble kalt for Futureshop. Her ble det vist tekniske løsninger for fremtidens optikerbutikk. Riktignok hadde de fleste sett noe av dette utstyret før, og noen hadde det sikkert allerede i sin egen butikk, men tanken var at det nyeste skulle demonstreres på ett sted av andre enn selgere.

Derfor var det studenter som bemannet denne standen, og de hadde nok å gjøre med å vise rundt på engelsk

og tysk. Mer informasjon om hvert enkelt apparat eller instrument måtte interesserte hente hos den enkelte tilbyder.

Jeg ble mest imponert over et ”spill” på veggene hvor man kunne få plassert en hvilken som helst brille på nesen. Ikke nok med det, man kunne også snu på hodet og se hvordan brillen så ut fra siden. Dette setter brilleprøving inn i et nytt perspektiv. Og som studenten fortalte, så kan kunden på denne måten prøve en mengde briller på egen hånd, selv om du som optiker er opptatt med en annen kunde.

Et annet instrument demonstrerte funksjonen til forskjellige typer brilleglass når man så inn i en slags brille. Men dette var ikke like enkelt å bruke, eller kanskje var ikke studenten like flink til å forklare. Helt sikkert et nyttig instrument hvis det fungerer slik tanken er.

DET NYESTE NYE

Opti har utviklet seg jevnt og trutt siden den ble startet opp, og hadde i år rekordmange utstillere og rekordstort besøk: hele 668 utstillere fra 40 land og opp mot 30.000 besøkende. Messeområdet var i år utvidet med en ekstra hall (den femte), og til neste år blir det ytterligere to nye haller, ble vi fortalt.

Fordi opti arrangeres aller først på året, er brilleutstillerne opptatt av å vise sine nye brillemoder for året som kommer. Flere viste meg briller som ble levert uka før – rykende ferske med andre ord.

METALL PÅ VEI TILBAKE

Opti er en messe for alle som selger produkter til optikerforretninger, men domineres i hvert fall av antall forhandlere av brillefatninger. Mer metall i år enn de siste årene, ble det sagt, men som vanlig er alt ”in”. Miljø, natur og gjenbruk synes å være en tendens som fortsetter. I neste nummer av Optikeren kan du lese mer om brilletrender. ●

MICELLÆR SMINKEFJERNER FOR TØRRE ØYNE OG SENSITIVE ØYELOKK

NYHET!

Uten såpe, parfyme og konserveringsmiddel.

Renser. Lindrer. Fukter.

BLEPHASOL DUO er en ny, mild sminkefjerner for tørre øyne, sensitive øyelokk og kontaktlinsebrukere. Den micellære formelen i BLEPHASOL DUO fjerner skånsomt vannfast sminke uten å svi – og etterlater huden ren og fuktig.

BLEPHASOL DUO markedsføres av Théa – et fransk, familiedrevet firma og en av verdens ledende innovatører innen øyehelse. www.thea.no

NYHET Live® endagslinser. För **ditt liv!**

Endagslinser i hälsosamt silikonhydrogelmaterial² som är gjorda för att vara bekväma, praktiska och prisvärda¹.

Kontakta din lokala CooperVision-representant för mer information.

Gratis synsundersøkelse? Nei takk.

Det finnes stadig bedrifter som reklamerer for gratis synsundersøkelser. NOFs klare holdning til dette er at ved å gi våre tjenester gratis vil vi undergrave vår profesjon. Dette kan du lese mer om i et dybdeintervju med styreleder Sigrid Midtbø Storkås i dette nummeret av Optikeren.

Oppdatering kliniske retningslinje

NOF har nylig vedtatt oppdaterte kliniske retningslinjer innenfor kontaktlinser og henvisninger. Kliniske retningslinjer utarbeides av vårt meget kompetente fagutvalg med Lene Luraas som leder og godkjennes av styret. Kliniske retningslinjer finner du på våre hjemmesider optikerne.no under publikasjoner.

Diabetes

NOF deltar i arbeidet med å forme hvordan fremtidens oppfølging av diabetespasienter skal være. Vi er for tiden involvert i Helsedirektoratets prosjektgruppe og referansegruppe for å sikre en trygg og effektiv løsning for denne pasientgruppen. Optikere kan være en del av løsningen.

NOFs fagformidlingsstipend

NOF ønsker å fremme utvikling og synlighet av norsk optometri ved å bidra til at optikere kan presentere sin forskningsaktivitet. Vi tilbyr derfor hvert år et reisestipend for deltakelse på en konferanse for å presentere egen forskning. Alle medlemmer har anledning til å søke. Detaljer finner du på optikerne.no under dine medlemsider – skjemaer. Søknadsfristen er 15 juni.

NYE MASTERGRADER

Før jul forsvarte tre nye studenter sine mastergradsprosjekter.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Endelig i mål etter mye arbeid! Tre fornøyde mastergradsstudenter etter fremleggingen mandag: Magni Skofteby (f.v), Elena Iuliana Linde Coztiny og Rakel Aurjord

De tre mastergradsprosjektene var vidt forskjellige, men alle bør være til nytte for optikere i klinisk praksis og også for andre faggrupper som samhandler med optikere.

Norges Optikerforbunds jury som skal kåre beste mastergradsprosjekt "Sølvretinoskopet", og Specsavers som kårer beste presentasjon, var i sving under fremleggingen.

Dette er prosjektene som ble presentert:

Rakel Aurjord (Veileder: Hanne Mari Schiøtz Thorud, Biveileder: Helle K. Falkenberg) Optometriske målinger hos barn i alderen 6–16 år med uspesifikk smerte i nakke, skuldre, øvre del av rygg og/eller hodepine, sett opp mot bruk av IKT – en kartleggingsstudie.

Magni Skofteby (Veileder: Ellen Svarverud) En studie av Optomap Daytonas evne til å avdekke perifere funn med og uten bruk av øyestyring.

Elena Iuliana Linde Coztiny (Veileder: Ellen Svarverud) Effekt av mydriatika på kammervinkelåpenhet og intraokulært trykk ved kammervinkler grad 0–2 med van Hericks metode og gonioskopi.

Moderator var professor Rigmor C. Baraas. Hun trakk avslutningsvis frem at alle mastergradsprosjektene er til nytte i klinisk praksis, og instituttleder Bente Monica Aakre oppfordret mastergradsstudentene til å formidle sine funn til samfunnet, både gjennom fagtidsskrifter og på annet vis.

Neste fremlegging av mastergradsprosjekter er 13. juni, og disse tre vil bli vurdert for "Sølvretinoskopet" som beste mastergradsprosjekt sammen med de neste prosjektene. 📍

PÅ VEI TIL MOLDE

Årets fagkonferanse i Molde gir deg tre gode ting på en gang: Nyttig kunnskap i jobben, spennende opplevelser og muligheten til å treffe kolleger av ulik bakgrunn fra hele landet.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN FOTO: COLOURBOX

Seilet spiller seg i hav og fjell i spektakulære omgivelser. Her holdes årets Landsmøte og Fagkonferanse i Norges Optikerforbund 2018. Neste stopp: Molde!

20.–22. april er det fagkonferansehelg i Molde. Hovedtema er trafikksikkerhet. Som optiker har du en viktig rolle i å bidra til bedre trafikksikkerhet ved at trafikantene ser godt nok. Optikere har både fått en utvidet rolle og større ansvar når egnethet som sjåfør skal vurderes.

Truls Vaa fra Transportøkonomisk Institutt skal se nærmere på menneskers atferd i trafikken. Er våre menneskelige instinkter egnet til å gjøre oss til gode trafikanter? Fylkeslegen i Møre og Romsdal skal snakke om når den tunge avgjørelsen må tas om å ikke kunne fornye førerkortet.

Du kan bli oppdatert og lære mer om både kontrastsyn og synsfelt.

Norges Optikerforbunds trafikkutvalg vil også bidra og informere om hvilken informasjon du kan gi andre om trafikk og syn.

Men fagkonferansen byr på så mye mer: Forskningsutvalget skal se nærmere på hva vi sitter igjen med etter sitt treårige prosjekt om henvisinger og epikriser. Hva har vi lært og hvordan kan vi bli bedre?

Det blir presentasjoner av reviderte kliniske retningslinjer og prat om optikers rolle som er i stadig endring.

For de som driver butikk er fredagen av spesiell interesse. Her kan du lære om OBS! Synsinformasjons hjelpeverktøy for bedrifter og det nye datalagringsdirektivet GDPR.

Det blir dessuten presentasjoner av den store Forbrukerundersøkelsen og Helsebarometeret 2018 denne dagen.

Hovedsponsorene for årets Fagkonferanse er Optos og Kide. De har med seg hver sin foredragsholder. Det blir utstillingsaktiviteter i fellesområdet

på det kompakte og ikoniske hotellet Rica Seilet.

Solveig Arnegard skal presentere sitt mastergradsprosjekt som hun fikk Sølvretinoskopet for i fjor, for beste mastergradsprosjekt – og så blir det selvsagt NM i optometri før lørdagsmiddagen på hotellet.

Hotellet er en opplevelse i seg selv, med panoramautsikt over fjord og fjell og vakkert romsdalslandskap. Føler du for trim, ligger byens flotte bad vegg i vegg, og bysentrum er utenfor døra.

Fredagskvelden blir det grottetur! Hele kvelden tilbringer vi inne i fjellet, i en grotte. Her får du mulighet til å være med på flåtetur som gir følelse av å sveve! Dette blir en uforglemmelig kveld. Det blir forhåpentligvis hele landsmøtehelga i Molde. 📍

OPPLEV FRIHETEN MED KONTAKTLINSER

GA_CVN_NO_008_V_E_170117

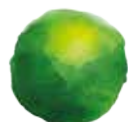
www.coopervision.no

Med linser fra CooperVision har du friheten til å anbefale kundene dine det beste innen synsskarphet, komfort og helse. Uansett synsfeil, behov eller livsstil.

Vi vil at du skal føle den samme friheten i samarbeidet vårt. Derfor kan du som optiker velge akkurat de produktene, kampanjene, tjenestene og den støtten som passer best for din butikk eller kjede. Vårt mål er å hjelpe deg med å utvikle deg for å bli best på å ta hånd om nettopp dine kunder.

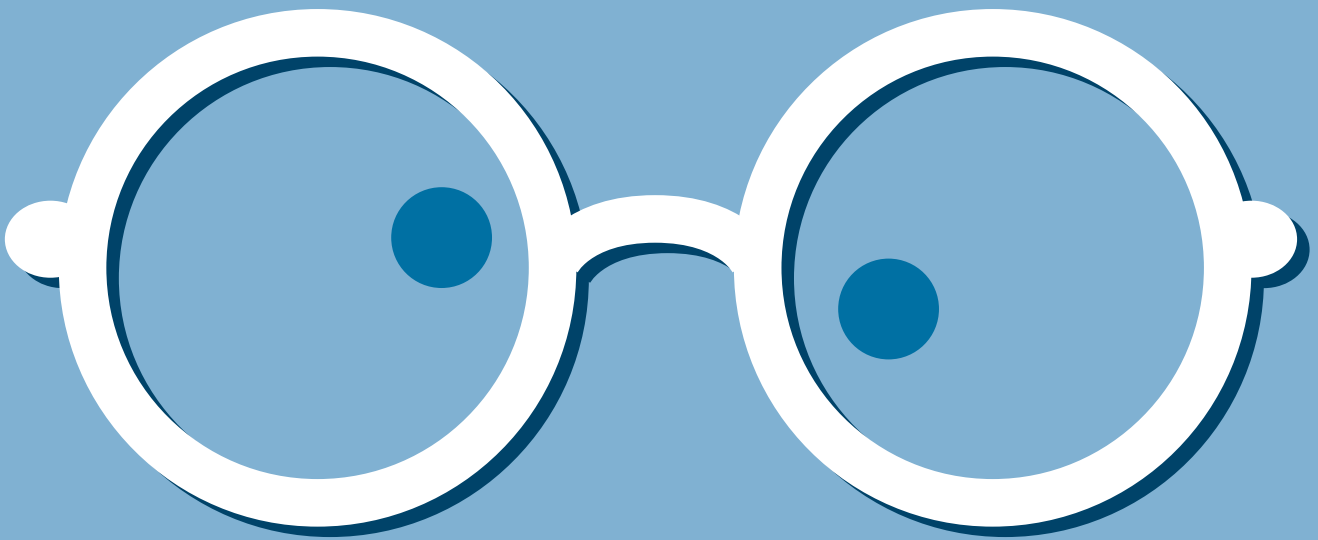
De siste årene har CooperVision vokst mer enn markedet. La oss fortsette å vokse sammen på en måte som passer for deg.

Let's grow together.

CooperVision®

GRATIS SYNSUNDERSØKELSE? NEI TAKK!

Gratis eller sterkt rabatterte synsundersøkelser er ødeleggende for optikerprofesjonen. Det bidrar til å svekke faget og arbeidet Norges Optikerforbund gjør for å nå fagpolitiske mål. Dessuten er det demotiverende for optikere.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN FOTO: KAIA MEANS

Når det tilbys gratis synsundersøkelser, rører det ved hele fundamentet til optikere som helsepersonell. Norges Optikerforbund ved leder Sigrid Midtbø Storkås håper at bransjen unngår dette i fremtiden.

Lite skaper mer engasjement blant optikere enn når temaet gratis synsundersøkelse kommer på banen. Irritasjon, frustrasjon og sinne er blant gjengangerne i diskusjoner, som på Facebook-gruppen Optikere i Norge.

Problematikken er ikke ny, men har vært en gjenganger som dukker opp fra tid om annen. I hovedsak har vi vært forskånet for gratis synsundersøkelser i Norge. Man trenger ikke gå lenger enn til vårt naboland Danmark for å finne en annen situasjon.

Hos oss er det sjeldent å se at det tilbys helt gratis komplette synsundersøkelser i butikkene, men det forekommer. Ofte i forbindelse med markeringer eller jubileer. Synsundersøkelser til sterkt rabattert pris dukker også opp nå og da i tilknytning til salgskampanjer fra butikkene.

Norges Optikerforbund har jobbet med tematikken de siste månedene og mener gratis synsundersøkelse ødelegger for profesjonsbyggingen forbundet arbeider med, det gjør det politiske

arbeidet opp mot myndigheter og politikere vanskelig. Dessuten mener forbundet det vil påvirke rekrutteringen til faget i negativ retning.

Vi har spurt leder Sigrid Midtbø Storkås om hvorfor gratis synsundersøkelser er så skadelig for faget og bransjen.

Hva er den viktigste grunnen til at Norges Optikerforbund er imot gratis synsundersøkelser?

– Det undergraver profesjonen og det arbeidet NOF gjør mot befolkningen, myndigheter, politikere og andre yrkesgrupper. Gratis synsundersøkelser hemmer videreutvikling av faget vårt.

Denne saken skaper stort engasjement og frustrasjon blant mange optikere. Hvorfor tror du den gjør det?

– Den rokker ved grunnfjellet vårt, kompetansen vår. Optiker med norsk autorisasjon har en sterk faglig ballast i grunnutdannelsen sin. I tillegg er mange optikere flinke til å oppdatere seg faglig, både med kurs og videreutdanning. Den kompetansen benytter

vi i møte med mennesker i alle aldre, og vi hjelper mennesker til en bedre synshverdag. Jeg tenker at det er flere enn meg som er stolte over å inneha denne kompetansen, og ha mulighet til å hjelpe de menneskene vi møter i synsundersøkelserrommet. Når noen velger å degradere eller redusere betydningen av jobben vi gjør vekkes både følelser og engasjement. Ingen skal ødelegge det den enkelte optiker og organisasjonen har jobbet hardt for over lang tid.

Har du råd til optikere som jobber i en butikk der butikksjef ønsker å gå ut med en kampanje med rabattert/gratis synsundersøkelse?

– Min anbefaling er at optiker ber butikksjef om en samtale og diskuterer kampanjen. Jeg har ikke behov for å unnskyldes de som velger å markedsføre sin bedrift på denne måten, men jeg tenker at de trolig har manglende kunnskap og forståelse for hva yrket og jobben vår representerer og hvilke følelser og reaksjoner dette skaper.

Jeg vil oppmuntre min kollega til å være stolt over jobben de utfører, og benytte anledningen til å lære opp butikksjefen sin. Trenger noen mere konkrete råd er det bare å kontakte administrasjonen eller noen av oss i styret for en prat. Butikker som har denne type markedsføring bør tenke på hva som skjer med rekruttering til faget og frafall av optikere i bransjen.

I et butikkmiljø med stor konkurranse om kundene, er det ikke naturlig at synsundersøkelsen er en del av «varene» som selges på linje med innfatninger og brilleglass?

– Synsundersøkelse er ingen vare. Synsundersøkelse er en individuelt tilpasset helsetjeneste, og er regulert etter annen lovgivning enn salg av varer. Myndighetene har definert synsundersøkelsen som en helsetjeneste, og skal bedriftsøkonomisk vurderes som en selvstendig tjeneste. Prisen skal blant annet reflektere optikers kompetanse, tiden som benyttes og det ansvaret optikeren har for pasienten, sier Sigrid Midtbø Storkås. ●

BLI KJENT MED HUMANITÆRUTVALGET

Humanitærutvalget 2018 består av Dorota Boracová (t.v), Hanna Fosså, Anne Norvik Jervell, Åshild Martinsen og Henning Friedrich.

I mange år har Norges Optikerforbund drevet humanitært arbeid. For to år siden ble det opprettet et eget utvalg som skal følge opp og gi råd innen synsrelatert arbeid i Norge og utlandet. Nå kan du bli bedre kjent med dem.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Det er januarkveld 2018 og humanitærutvalget er samlet til møte for første gang på et år. Men det betyr ikke at de har ligget på latsiden.

Ideer er utvekslet og diskusjoner er tatt på epost og telefon, og før jul gjennomførte de et stort prosjekt i Oslo fengsel, som du kan lese mer om på de neste sidene.

Norske optikere har vært engasjert i humanitært arbeid i mange år, i ulike land og med forskjellige modeller. Det er samlet inn penger til å etablere utdanning og klinikker i flere land, og mange har reist med briller og prøve-

kasse i kofferten til land i Afrika, Sør-Amerika og Asia for å gi synshjelp til fattige mennesker.

Flere av optikerkjedene har egne prosjekter både i Norge og andre land, og Norges Optikerforbund har de siste årene i all hovedsak støttet opp om å etablere en optikerutdanning i Moldova. Den startet opp i fjor høst. Før det fikk øyeleger i Moldova opplæring i optikerfag.

Verdens synsdag i oktober har vært den store innsamlingsdagen, men det er også aktiviteter og prosjekter året gjennom.

Med så mye engasjement og så mange ulike prosjekter, ble det på

Landsmøtet i 2016 opprettet et eget humanitært utvalg i NOF som skal koordinere dette arbeidet.

Det har boblet over med ideer. Det har ikke vært vanskelig å rekruttere optikere til verken utvalget eller fengselsprosjektet, men å få flere med på dugnad til Verdens synsdag er en nøtt som ennå ikke er knekt.

Yngste medlem i utvalget er en førsteårsstudent i optometri, og utvalget ledes av Anne Norvik Jervell.

På blokka står mange ideer. Humanitært arbeid skal løftes frem, og målet er at flere skal engasjeres, både etablerte optikere og studenter.

Disse optikerne deltok i synsundersøkelsene i Oslo fengsel, fra venstre Holgeir Klausen, Kristin Solli Kristiansen, Marita Elveslett Jensen, Trine Elisabeth Tollefsen, Hilde Røgeberg Pedersen, Rigmor Baraas, Anne Norvik Jervell, Cathrine Saastad, Henning Friedrich og Marie Eidhammer. Dorota Boracová og Áshild Martinsen deltok i forberedelse og sluttføring av prosjektet.

FENGSELSPROSJEKTET

Hvordan står det til med synet til innsatte i fengsel? Hva med å gi synshjelp i vår egen bakgård, og bruke funnene i forskning? I løpet av tre dager jobbet 10 optikere fra morgen til kveld med å ta synsundersøkelser på 130 innsatte i Norges største fengsel, Oslo fengsel.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN FOTO: DAG ØYVIND OLSEN, ANNE NORVIK JERVELL M.FL.

En velvillig fengselsledelse bidro til at det hele skulle gå på skinner. Rekrutteringen av optikere og sponsorer bød heller ikke på problemer. Før jul fikk alle som trengte det utdelt briller. Det ble rigget stasjoner i fengselet der hver optiker hadde egne oppgaver, og de innsatte kom enkeltvis eller i grupper. Det hele gikk for seg i rolige former.

Optikerne stilte opp gratis, flere av dem brukte feriedager til å være med. Synsinformasjon sponset prosjektet med et pengebeløp, mens Essilor donerte glass og ferdigbriller, Spec-

savers innfatninger og InnZ Medical og Rodenstock utstyr til synsprøvene. Studentene på høgsolen slipte glassene til brillene.

Optikeren var med da de innsatte fikk utdelt brillene. Livet bak murene er en annen verden og Oslo fengsel oppleves på mange vis som et fengsel du har sett på film. Men når de innsatte er ute av cellene får de gå relativt fritt, og det hersker en avslappet stemning. Her får du inntrykk av arbeidet, gleden og engasjementet optikerne opplevde og ble møtt med av innsatte og ansatte.

OM PROSJEKTET:

Rapporter fra fengsler i andre land som vi gjerne sammenligner oss med viser at innsatte oftere enn andre har synsproblemer som ikke har vært avdekket tidligere. Flere enn resten av befolkningen har synsfeil som ikke er korrigert med for eksempel briller. – Vi ønsket å se om det også var tilfelle i norske fengsler. I tillegg ønsker vi å se det i sammenheng med hvilken grad de har fullført barne-

og ungdomsskole og videregående skole, sier leder ved Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse, professor Rigmor Baraas.

Hun er skuffet over at vi i Norge har et helsesystem som ikke tar ansvar for øyehelsen til barn, unge og unge voksne.

– Det påvirker i aller høyeste grad de som har synsproblemer som enkelt kan avdekkes og korrigeres hos lokal optiker. Men vi ser at det også påvirker de som har alvorlige grader av synsproblemer. Et lokalt samarbeid mellom optiker, kommunehelsetjenesten og pedagogiske tjenester hvor det offentlige betalte for synsundersøkelser og som gjelder for alle barn, unge og unge voksne ville sikret at vi fikk avdekket synsproblemer og kunne gitt synshjelp tidligere. I tillegg vil det være slik at det vil være flere muligheter til å plukke opp synsproblemer ettersom de utvikler seg. Øyet endrer seg mye i alderen 6–19 år. Foreløpige resultater vil være klare i løpet av våren.

HVA SYNES DE INVOLVERTE OM PROSJEKTET?

Robert Gill, Essilor:

- Prosjektet passet godt inn i vår filosofi om bedret livskvalitet gjennom forbedret syn til alle, så dette var noe vi virkelig ønsket å støtte. Da synsundersøkelsene var gjennomført fikk vi oversendt nødvendig informasjon fra prosjektgruppa på mail. Kundeservice hos Essilor bestilte glassene raskt og mange par ble levert til skolen for innsliping og montering etter 3–4 dager.

Fengselskoordinator Kristin Sandal:

– Vi er veldig takknemlige. Ryktet har spredd seg i Kriminalomsorgen, og flere har ønsket seg det samme! De innsatte har også satt veldig stor pris på dette. I undervisningssituasjoner har vi sett umiddelbar effekt.

OPTIKEREN PÅ FENGSELS- BESØK

10 optikere deltok i fengselsprosjektet.
Her forteller Kristin Solli Kristiansen om sin opplevelse.

TEKST: SOLVEIG HOVSTEIN

FOTO: DAG ØYVIND OLSEN, SOLVEIG HOVSTEIN, ANNE NORVIK JERVELL M. FL

Kristin Solli Kristiansen arbeider til daglig hos Koren Optikk i Trondheim og Rissa.

– Jeg leste først om prosjektet i Optikeren og tenkte at det var et bra tiltak som hørtes spennende ut. Det er bra at man kan gjøre noe her til lands også, det er ikke bestandig nødvendig å dra utenlands for å hjelpe. Det er ikke alle som har tilgang til det vi tror er enkelt å ha tilgang til her heller, påpeker Kristin Solli Kristiansen.

Synsundersøkelsene foregikk over tre dager og de som hadde anledning var der også noen timer kvelden før for å gå gjennom rutiner.

– De innsatte kom inn i en gang og var først inne hos Rigmor Baraas. Der fylte de ut et anamneseskjema, som var oversatt til flere språk. Dette skjemaet hadde de med seg hele runden rundt.

De fikk testet fargesyn og dybdesyn. På neste stasjon ble det tatt covertest og målt visus. Det ble tatt trykkmåling og så ble de dryppet, forteller Solli Kristiansen.

– Dette var til stor glede for de som satt og kikket på, for det var flere som var inne samtidig. De som selv hadde blitt dryppet gledet seg til nestemann ble dryppet, for de visste at det sved. Det er ikke bare barn som synes det er ubehagelig å få dråper inn på øynene. Målinger med OCT og IOL master (måler lengde på øyet og hornhinnetykkelse) ble også utført. Etter dette ble det tatt måling med autorefraktor og så refraksjon.

De som kunne bruke ferdigbriller, fikk det. De som hadde behov for noe annet, fikk tatt seg ut innfatning.

– Vi ble veldig godt mottatt, både av de ansatte og de innsatte. Ikke minst de innsatte var kjempeglade og spurte: Får vi virkelig briller? Er det virkelig sant? Kokken må vi også skryte av som lagde god mat til lunsjene våre.

Mange av de innsatte kommenterte også at det var godt å se noen som ikke hørte til i fengselet. Vi fikk en guidet tur og da så vi igjen noen av de vi hadde sjekket som hilste vennlig på oss.

Det var endel som var amblyope eller hadde skade på øyet. De fleste som hadde synsfeil var langsynte. Noen få

ble henvisst til øyelege, blant annet for traumer på øynene etter slag.

BEHOV FOR BRILLER

– En av de ansatte ga tilbakemelding på at det var bra at optikerne fanget opp behov for briller, forteller Solli Kristiansen. De innsatte holder på med ulike aktiviteter, og hvis man har problemer med å utføre oppgaver fordi man ikke ser godt og blir sliten og sur, kan det kanskje påvirke hvis man har en tendens til å bli aggressiv. De ansatte mente at det kunne bli en bedre tilværelse for de innsatte inne i fengselet når dette ble fanget opp.

– Alle mennesker har gode sider og det var jo disse vi så og opplevde. Så å si alle vi traff var positive. Vi visste ikke hva de hadde gjort og det var kanskje greit for begge parter, mener hun.

– Det var spennende å faktisk se hvordan det var i et fengsel, det så jo ut som på film i gangene. En av de innsatte lurte på om vi ville se cella hans. Den var helt strøken, veldig ryddig og med tegninger han hadde tegnet selv hengt opp på veggene.

Hva føler du at du sitter igjen med etterpå?

– Det gjorde inntrykk å se så mange unge folk sitte i fengsel. Det som var

kjekt var å se at de vi undersøkte og de som jobbet i fengselet syntes dette var et bra opplegg, også at vi kom på eget initiativ, gjennom Norges Optikerforbund.

Solli Kristiansen syntes det var spennende å se hvordan organiseringen av et slikt prosjekt fungerte. – Vi som var med kom jo nesten til dekket bord. Alt var ordnet. Utstyret var på plass og også rutinene for hvordan ting skulle gjøres. Det var bare å hive seg med.

Optikerne begynte klokka åtte om morgenen og var ferdige halv åtte den første kvelden og sju den andre kvelden. – Det ble sånn sett lange dager, men det gikk utrolig fort, så man hadde ikke følelsen av det.

Hun satt på stasjonen med fargesynstester: TNO-testen (test for stereosyn), HRR-testen (kan gi grad av rød-grønn defekt) og hvis det var utslag på den, fortsatte hun med Ishihara.

Hvem som skulle sitte på stasjonene var satt opp på forhånd og hun mener at med hver sin stasjon ble nok det hele mer effektivt. Noen ganger ble det litt venting, fordi det måtte gå 20 minutter før dråpene skulle virke.

– Endel av de innsatte var utenlandske og vi snakket mye engelsk. Noe tolking måtte til for de som ikke kunne engelsk eller norsk, men som oftest var det en medfange som hjalp til med oversettinga. Vi hadde lunsj i 12-tida ellers så jobbet vi ganske jevnt. Overnatting ordnet vi selv forskjellige plasser i Oslo.

Anbefaler du andre å bli med på noe lignende?

– Ja det gjør jeg virkelig. Det var spennende å se et fengsel og hvordan opplegget med synundersøkelsene fungerte. Det var en opplevelse. Vi ble også veldig effektive med undersøkelsene.

– Nå håper jeg alle ble fornøyde med brillene og at de er til god hjelp videre, sier Kristin Solli Kristiansen. 📍

MEDLEMSUNDERSØKELSE: ØKT LØNN OG TRIVSEL

NOF presenterer – Medlemsundersøkelsen 2017! Som interesseorganisasjon for norske optikere er NOF opptatt av at optikerfaget i Norge skal ligge på et høyt nivå og optikere skal få lønn som fortjent i sitt arbeid. Trivsel i arbeidet, som bidrar til at optikere forblir optikere, er grunnleggende for en god arbeidshverdag. I denne artikkelen presenterer vi de mange positive trendene for både trivsel og lønn. **TEKST: JOSTEIN ÅSMUL OG HELLE K FALKENBERG**

Medlemsundersøkelsen er viktig fordi fagmiljøet får kunnskap som er nyttig i alle ledd, for medlemmene, for arbeidsgiverne, for NOF og for SI. Resultatene fra 2017 viser igjen en positiv utvikling i både lønnsutvikling og trivsel. Årets resultater viser ikke at det er noen grupper som har en vesentlig høyere lønnsvekst enn andre. Den gjennomsnittlige lønnsveksten er på 6,1% sammenlignet med 2015.

enn for dem som har bachelor med diagnostika. Hvis vi antar at lønnsøkning pr. år er rimelig lik, tyder dette på at de som velger å ta mastergrad på Kongsberg rett etter bachelorutdanningen oppnår raskere gjennomsnittslønn enn de som kun har bachelorutdanning. En kan også spekulere i at forskjellen kan også skyldes at optikere med mastergrad er mer attraktive i arbeidsmarkedet.

Lønn er viktig, men det er flere årsaker til at våre medlemmer har en god arbeidshverdag som optikere og forblir

faglig organisasjon, og rekruttering av medlemmer er hele tiden et satsningsområde. Ett av spørsmålene omhandlet derfor hovedgrunnen du ville anbefalt en kollega for å melde seg inn i NOF.

Av de 154 som har svart, er det klart tre grunner som trekkes tydelig frem:

1. Det høyt verdsette fellesskapet som NOF skaper blant norske optikere. Det å være en del av noe større enn seg selv skaper trygghet.
2. Økt mulighet for faglig utvikling og kompetanse etter endt utdanning, hvor NOFEP-poeng og fagkonferansen trekkes frem som eksempler.
3. Det fagpolitiske arbeidet som NOF gjør på vegne av oss alle, og samfunnsnyttigen av optikere må synliggjøres og det gjør vi best i felleskap.

«Landsmøte! Utan tvil! Fantastisk bra både fagleg og sosialt. Og kompetanseheving via kurs.»

Kjønnsfordelingen blant de som har svart er fordelt på omkring 60% kvinner, tilsvarende 2015 og 2013. Fortsatt tjener menn litt mer enn kvinner, men årets resultater viser gledelig at forskjellen avtar mellom kjønn. I år viser resultatene at menn tjener omkring 10% mer, mens de i 2015 tjente 14% mer. For å oppnå gjennomsnittslønn er det fremdeles slik at kvinner må jobbe 3–6 år lengre enn menn. NOF ønsker selvsagt at lønn skal være uavhengig av kjønn i vårt yrke.

Fremdeles tjener optikere med høyere utdanning og lengst ansenitet mest, så det lønner seg fortsatt å øke kompetansen sin. 31% av de som svarte oppgir at de hadde mastergradutdanning eller høyere. Når vi ser på lønn hos de optikerne som har tatt sin mastergrad direkte etter grunnutdanningen, viser resultatene at snittlønn ligger omkring 16.000,- kroner høyere

i yrket. Som tidligere har vi forsøkt å danne oss et bilde på hvordan optikere har det på jobb. Det å kunne påvirke egen arbeidshverdag har betydning på hvor godt man trives. Optikere svarer at de generelt har god mulighet til å påvirke både egne arbeidsoppgaver og arbeidstid. På en skala fra 1 til 6 (hvor 6 er stor grad) er gjennomsnittlig påvirkningsgrad 4,2 og en liten økning fra 2015 hvor tallet var 3,9.

Det er viktig for styret i NOF å vite hva medlemmene er opptatt av, og medlemsundersøkelsen spør også etter enkeltmedlemmenes synspunkt på tema som er viktige for NOF. Styret i NOF skal arbeide med saker medlemmene er opptatt av, men vi vil også vite hva medlemmene synes om organisasjonen utenfor formelle møter som landsmøte. NOF ønsker at alle optikere skal være medlemmer av organisasjonen slik at vi kan forbli en sterk og robust syns-

“Norges Optikerforbund er en interesseorganisasjon for norske optikere med formål å bidra til at medlemmene yter samfunnet best mulig synshjelp, og å ivareta medlemmenes faglige utvikling og fagpolitiske interesser.” Det er tydelig at teksten i formålsparagrafen treffer godt i forhold til hva medlemmene som har besvart denne undersøkelsen tenker om NOF. Dette inspirerer til videre arbeid. I tillegg til alt dette vil vi fortsette å gjøre bransjen mer gjennomsiktig for medlemmene og for arbeidsgiverne. Selv om vi ikke banker på døren til sjefen din og “står på kravene” for lønn og goder, er medlemsundersøkelsen et godt verktøy for deg, og for at optikere i Norge skal ha riktige arbeidsvilkår og lønn som fortjent. Vi takker alle de 304 medlemmene som har svart på undersøkelsen. ●

«NOF: Jobber for at optikerrollen i samfunnet skal synliggjøres og at optikere skal få en så interessant arbeids- hverdag som mulig, ved å få brukt hele kunnskapen sin til beste for pasienten og samfunnet. Jobber for å fremme optometriens rolle som primærhelsetjeneste og bør jobbe for å sikre optikerens rolle i fremtiden. Jobber for faget.»

«Å være en del av noe større.» Man er en del av et viktig fellesskap der fag og utvikling er viktig. Noe som er viktig for å bli en bedre optiker. Om noe skulle gå galt i synspøverommet, har man GOD kompetanse til å hjelpe seg i den situasjonen man er; Og hvor ville optiker-Norge vært i dag uten NOF? IKKE der vi er i dag ift klinisk arbeid og rettigheter!

©Colourbox

FAKTA OM LØNN 2017:

- + Gjennomsnittlig lønn: 551 120,- (6% opp fra 2015)
- + Gjennomsnittlig lønn for optikere med Bsc: 511 000,- (4,4% opp fra 2015)
- + Gjennomsnittlig lønn for optikere med Msc: 580 435,- (3,5% opp fra 2015)
- + Gjennomsnittlig lønn for optikere ansatt: 519 744,- (8,9% opp fra 2015)
- + Gjennomsnittlig lønn for optikere butikksjef: 608 571,- (-0,5% ned fra 2015)
- + Gjennomsnittlig lønn for optikere som eier forretning: 595 732,- (6,7% opp fra 2015)

Sitater fra medlemmer – gode grunner for å være NOF medlem.

OPTIKERSTUDENT I PRAKSIS

At man som optiker også kan jobbe med mote, synes Pia Lucie Nordgård Bolås er spennende.

Kombinasjonene av at det var realfag og også mye helsefag i optometriutdanningen, var mye av grunnen til at Pia Lucie Nordgård Bolås søkte på optometri.

TEKST OG FOTO: SOLVEIG HOVSTEIN

– Jeg har også fått høre at det er en veldig trygg jobb og gode muligheter etterpå både med tanke på videre utdanning og jobbmuligheter overalt i landet.

Hun bruker linser selv og har vært mye hos optiker, og gjennom dette visste hun litt om yrket på forhånd.

PRAKSIS

Etter to måneder på studiet var hun i oktober på praksisuke hos Krogh Optikk i sentrum av Trondheim. Krogh Optikk er en butikk med seks optikere. Nordgård Bolås forteller at de har hatt litt verksted på skolen og hun har i praksisen fått prøvd seg på sveising og lodding. Sliping har de ikke

hatt om på skolen enda, men hun har observert en annen optiker slippe i løpet av praksisuka.

Mye av læringen under praksisuka er observasjon. Hun har fått være med på en synsundersøkelse, sett hvordan man tilpasser briller til en kunde, hva man ser etter når de skal finne briller som passer til kunden og hvordan man reparerer briller. – Det er en fin måte å lære på ettersom jeg ikke kan så mye enda, forklarer hun. Etter endt praksisperiode skal hun levere en oppgave om det hun har lært.

En egen praksisveileder svarer på spørsmål når hun lurer på noe. Han har vist henne hvordan hun skal utføre

de forskjellige reparasjonene og har utfordret henne på å finne innfatning til en kunde. – Ansiktsform og hvilke innfatninger som passer til ulike ansikter, har jeg ikke helt inne enda, men det kommer, smiler hun.

– Det er veldig nyttig med praksis, men kanskje er det litt kort tid, det kunne vært en uke til. I tillegg hadde det vært en fordel å være litt lenger på skolen før vi skal ut i praksis, da hadde vi nok hatt enda mer utbytte av det. Men for all del, praksisen er gull verd, sier Nordgård Bolås, som også synes det er kjekt med ei uke i hjembyen.

STUDIELIV

Det er 90 studenter på første studieår i optometri. Forelesninger foregår i auditorium. Ved gruppearbeid er de delt inn i 10 grupper, hvor flere grupper har timer sammen.

– Det er en fin skole, den er liten men da blir man kjent. Kongsberg er et fint sted, men det er litt overgang å komme fra Trondheim til en mindre by.

Hun har engasjert seg i idrett, men ser for seg at den siste tiden før jul vil dreie seg mest om å lese til eksamen.

– Jeg gleder meg til å bli ferdig med eksamenene til jul, i matte og fysikk, biologi, oftalmisk optikk og histologi.

Hun er glad i realfag og har hatt biologi og matte på videregående. Det føler hun er en stor fordel. Det er ikke noe krav om at man har tatt realfaglinje i forbindelse med opptakskravene til studiet, men det burde det absolutt vært, mener hun, for studenter som ikke har slike fag på videregående kan slite litt i starten. Det er viktig å bli kjent med folk for å få en fin studietid og fadderuka hjalp på med dette. Hun bor også i kollektiv med fire andre optikerstudenter, noe som også gjør at man blir godt kjent.

Ukjent med studielivet er hun ikke. Hun har tatt ett år med barnehagelærer-utdanning på Dronning Mauds minne i Trondheim, men sluttet etter dette året og jobbet i Norwegian som flyvertinne, samt tok opp fag.

Førstevalget for videre studier var farmasi, men hun synes optometri passer bra nå som hun kom inn på det. – Vi skal jo ha om farmasi senere

Jeg synes det er artig å sitte på verkstedet, men lurer litt på hvor mye man kommer til å sveise og lodde innfatninger i framtida, sier Nordgård Bolås.

Hun var glad for å få praksisplass i hjembyen Trondheim.

i optometriststudiet, så det blir kjekt. Man får en smakebit av mange fagområder i løpet av optometriststudiet.

Karrieredagen som ble holdt på Kongsberg var nyttig. – Der var det mye info. Alle kjedene presenterte sine visjoner, hva de har oppnådd og hva de jobber med. De hadde stands, så vi kunne komme og spørre om hva vi enn lurte på. Det ga et veldig godt inntrykk av bransjen og de får oss til å bli engasjerte. Det virker som et miljø hvor du føler deg både ønsket og velkommen.

– Jeg gleder meg til å lære mer om øyet i løpet av utdanninga. Nå har vi generell biologi og anatomi, men jeg ser fram til mer om okulær anatomi. Jeg har lyst til å ta master, men om det blir rett etter at jeg er ferdig med bachelorgrad eller senere etter at jeg har jobbet litt, får tiden vise. Nordgård Bolås kan også tenke seg å ta en utvekslingsperiode i utlandet i løpet av utdannelsen.

HVA KREVES AV EN OPTIKER

– Førsteklassingene skal i sin praksisperiode få erfare hva som kreves av en optiker, forteller førstemanuensis Elise Dees Krekling. De skal få forståelse og innsikt i hva det vil si å være optiker, få kunnskap om pasientkontakt og -håndtering, valg av innfatninger og glassløsninger til ulike pasienter. De får også kunnskap om brilleteilpasning, reparasjoner og oppretting av briller.

Praksisveilederen skal gi studentene innsikt i optikerens rolle, samt veilede studentene gjennom praksisuken i de oppgavene studentene skal utføre. Disse oppgavene er valg av innfatninger og glassløsninger til ti kunder, brilleteilpasning på fire personer, oppmåling av ti enstyrkebriller, samt reparasjon og oppretting av ti brillepar.

– På høstsemesteret i første klasse er studentene tidlig i gang med optotekniske oppgaver, og praksisperioden gir dem en fin mulighet til å anvende kunnskap som de har tilegnet seg de

første månedene av studiet, forklarer Dees Krekling. Det er også viktig at studentene på et tidlig tidspunkt i utdanningsløpet blir kjent med optikerens rolle. Det første halvåret i første klasse er preget av tunge realfag som blant annet matematikk, fysikk og biologi, og praksisuken vil derfor også kunne være et fint avbrekk hvor de får godt innblikk i optikerens hverdag og blir motivert for videre studier, poengterer hun.

– Det går stort sett greit å finne plasser for praksisperioden, forteller Jorunn Lid, som er høgskolelektor og har sitt første år som koordinator for andre- og tredje klasse. – Studentene ordner praksisplasser selv. Noen får tips om hvor de kan spørre dersom de ikke har lyktes med å finne plass selv.

Praksisveilederen må ha linsekompetanse og rekvireringsrett for diagnostiske medikamenter. Både praksisstudenten og praksisveilederen får oppfølging fra en underviser fra Høgskolen. Studentene har flere skriftlige oppgaver underveis som skal stimulere til økt refleksjon og læring. Underviseren kan også komme med veiledningstips og aktuelle temaer som kan diskuteres med studenten underveis.

Studentene i andre klasse var ute i praksis i uke 6 (5.–9. februar). I løpet av praksisuka skal studenten observere synsundersøkelser og kontaktlinseundersøkelser, utføre to synsundersøkelser, og kontrollmåle og utlevere fem briller.

Studentene i tredje klasse skal være i praksis fra uke 8 til uke 16 i 2018. De skal i løpet av praksisperioden fullføre en loggbok med blant annet 30 synsundersøkelser for briller hvor ti skal inkludere diagnostiske dråper. De skal også ta fem nyttilpasninger av kontaktlinser, fem etterkontroller og fem opplæringer av kontaktlinse-pasienter. Studentene skal også slippe/montere 40 par brilleglass.

Å være praksisveileder er frivillig arbeid. Butikken får ingen kompensasjon, og studenten får heller ikke lønn, påpeker Dees Krekling.

– Jeg har inntrykk av at for studentene i første klasse gikk det greit å finne praksisplass, og butikkene og kjedene tok godt imot dem, avslutter hun. ●

POENGDRYSS

936 optikere har gjennomført første året av 2017 – 2019 perioden i NOFEP-systemet. Det er ny rekord!

TEKST: HANS TORVALD HAUGO

Det er registrert 13 936,5 poeng totalt, noe som er høyere enn 2014, som er en sammenliknbar periode. Godt syn i den norske befolkningen avhenger av oppdatert kunnskap hos optikeren i førstelinjen.

Allerede er det 58 optikere som har sikret seg diplom i perioden med minst 36 poeng. Det mest spennende er at hvis trenden fra 2017 fortsetter, setter vi ny gjennomføringsrekord etter tre år. Prognosen tilsier 470 optikere med diplom etter 2019.

Poengkongen er uten tvil John Egil Amundsen med 120 registrerte poeng. Han må stå på for å holde topplasseringen gjennom perioden da det er flere rett bak han på listen. For å komme på topp-ti-lista må en i år ha 57,5 poeng. Dette er imponerende!

Alle på listen er et godt eksempel for alle helsepersonell i forhold til å søke ny faglig kunnskap. Norges Optikerforbund gratulerer!

HER ER 10-PÅ-TOPP 2017:

John Egil Amundsen (120,0)
 Karin Lund (113,0)
 Åshild Martinsen (109,5)
 Wolfgang Scherzer (100,0)
 Olaug Skrøppa (94,0)
 Marianne Mathisen (70,5)
 Sigrid Midtbø Storkås (60,5)
 Birger Magne Sæther (59,5)
 Abdulrashid Ahmed Nur (57,5)
 John Abraham Nymark (57,5)

Optikerbransjen skal være stolt av optikere som bruker mye av sin tid på etter- og videreutdanning. Interessen for dette på arbeidsgiversiden har økt de siste årene, noe som bidrar sterkt til at tallene er hyggelige. Vedlikehold av kunnskap er ikke bare et personlig ansvar for den enkelte optiker, arbeidsgiver har et systemansvar for kunnskapen i egen bedrift.

Kunnskapsplattformene er mer variert enn tidligere. De tradisjonelle kursene, fagsamlingene og påfyll av utdanning fra Høgskolen i Sørøst-Norge bidrar mest. Men det tikker stadig inn flere poeng fra optikere som reiser på spennende faglige arrangementer utenlands, som benytter seg av kurs-tilbud fra leverandørsiden, finner nettbaserte løsninger eller som søker om poeng fordi de holder faglige foredrag lokalt. Det er også spennende å se at Specsavers åpner sine fagsamlinger og nettbaserte kurstilbud for alle.

Høgskolen i Sørøst-Norge er kunnskapskjempen i optikerbransjen. De har 30 ulike kurskoder og hadde til sammen 615,5 poeng i NOFEP-systemet i 2017. Av optikerkjedene er det Specsavers som er størst med 41 ulike kurskoder og 114 NOFEP til fordeling. På leverandørsiden er Essilor størst med til sammen 29 NOFEP.

KJEDE:	POENG 14 – 16:	KURSKODER 2017:	POENG 2017:
ALLIANCE OPTIKK	57	0	0
BRILLELAND	48,5	5	25
C-OPTIKK	71,5	22	38,5
EYE FACTORY	*	0	0
IC OPTICAL GROUP	*	0	0
INTEROPTIK	82,5	9	40
KROGH OPTIKK	44	6	17
SPECSAVERS	72	41	114
SYNSAM	46**	5***	30,5***

* Var ikke med

** Regnet om fra regionale kurs til sammenliknbare tall

*** Kun regionale kurs

Tabellen viser kjedenes registrerte kurs i NOFEP-systemet, og viser ikke kjedenes totale faglige satsing.

- Krav for å få diplom er 36 NOFEP over tre år. Dette tilsvarer en time faglig oppgradering i måneden, noe som overhodet ikke bør være uoverkommelig. Norges Optikerforbund regner dette som minimumsnivået for å kunne opprettholde og utvikle sin faglige kompetanse slik samfunnet forventer. Følg med på din personlige oversikt på nettsidene slik at du som kursdeltager får alle de etterutdanningspoengene du skal ha. Husk også at faglige aktiviteter i utlandet kan utløse NOFEP. Har du spørsmål – tar du kontakt med fagsjefen.

Oftalmologer og optometrister på Glaukomseksjonen. LVPEIs klinikkssjef Ravi Yadav i front.

EN OPTOMETRISTS REISE TIL INDIA

Hvorfor reiste jeg dit? Var det fordi jeg skulle kunne hjelpe til, eller kunne de lære noe av meg? Nei, sånn var det ikke. **TEKST: INGEBRET MOJORD FOTO: PRIVAT**

Et forskningsopphold i Melbourne i 1994 og boka "Shantaram" i 2012, sa meg at jeg måtte til India en dag. I september fikk jeg muligheten. Der opplevde jeg at alle i dette meget folkerike landet kunne få rask og lik behandling når de ble rammet av en øyesykdom, i hvert fall i Hyderabad.

Verdens optometrikongress (WCO) nr. 2 skulle arrangeres i Hyderabad. Hyderabad ligger omtrent midt i India og er i dag hovedstad for ca. 90 millioner mennesker. Jeg meldte på to foredrag og begge ble antatt. Så var det bare å søke observatørplass på "LV Prasad Eye Institutt (LVPEI) tertiary care centre of excellence".

Dette er et supersykehus som tilbyr den mest avanserte behandlingen som finnes, og det for en populasjon på 50 millioner mennesker. Både habilitering og rehabiliteringsavdelinger finnes.

Det er primærlege på hver avdeling, brillebutikk og apotek og selvfølgelig alle de andre oftalmologiske spesialitetene som trengs. Sykehuset er helt privat og mottar ingen støtte til driften fra det offentlige. 40% av pasientene er ikke betalende men de får akkurat den samme behandlingen som betalende eller sponsorer. LVPEI tar imot ca. 1300 pasienter + 130 for dagkirurgi – hver dag, seks dager i uka. 60 oftalmologer og 70 optometriste drifter sykehuset i Hyderabad. De har i tillegg en stor forskningsavdeling. Blant annet ble SilikonHydrogel-kontaktlinse utprøvd her på 90 tallet, før kontaktlinser ble sluppet i verden. Slike prosjekter gir inntekter for å drive sykehus.

Takket være gode forbindelser fikk jeg observasjonsplass, og fikk anledning til å delta fritt på alle avdelinger, alle forelesninger og ellers alt som foregikk på sykehuset. Jeg valgte retina, cornea, glaukom og akutt avdelingen.

I to uker, seks dager i uka, fikk jeg følge noen av de mest erfarne øyelegene i verden. De hadde sett det meste av de mest ekstreme sykdomstilfellene. I tillegg skulle jeg forelese for optometristene. Det ble tre uker i Hyderabad.

I India lever det 1.3 millioner mennesker, hvorav 70% på landsbygda. Det er registrert 37 millioner blinde i verden, hele 40% av dem lever i India.

WCO kongressen ble åpnet av Indias helseminister. Ja, du leste riktig. Jeg trodde ikke at han skulle komme dit og prioritere syn fremfor alle andre helsemessige utfordringer. Helseministeren sa klart at landet trenger 40 000 optometriste – det finnes bare 8 000.

De fleste av tilhørerne på WCO kongressen var fra India. De fleste andre var organisatorer av fagforeninger eller fra optometriske utdanningsinstitusjoner i verden. Spennet i forelesninger og kvalitet var stor. Rart kanskje, men på noen av de beste forelesningene, var

1

2

3

1. Samling rundt middagen med Brien Holden Vision Institute sine folk med deres leder Luigi Bilotti.
2. Avslutningsdag sammen med oftalmologer på cornea-seksjonen med deres leder Sunita Chaurasia.
3. Alle var representert på WCO. Her sammen med Bente Monica Aakre fra HSN.

det få tilhørere. Bare noen få foredrags- holdere var inviterte, andre var frivillige, som meg. Invitert var blant annet Professor Peter Swan fra Australia, som avsluttet sin kliniske case forelesning: "As optometrist we must be equally vigilant irrespective of the patient's age and symptoms". Det amerikanske radarparet Melton and Thomas ga helt klare føringer på hvordan en optometrist skal arbeide: "Du gjør ikke en synsundersøkelse uten at du ALLTID har vurdert alle deler av øyets struktur og synsfunksjon, slik at du har oversikt." En av mine forelesninger het: "Det viktigste en optometrist kan gjøre er å redde liv. Det neste er å redde syn, preservere syn, foreskrive gode optiske løsninger, ha sunn økonomi og ha god

kommunikasjon." Det passet godt inn i dette bildet av hvordan en optometrist skal arbeide.

I tilknytning til LVPEI drives Bausch & Lomb School of Optometry. Det er en optometriskole som ikke har noe annet med B&L å gjøre enn at B&L kjøpte tomten og bygget skolebygningen. Innholdet stammer fra Brien Holden Vision Institute (BHVI), som også driver frem optometrisk utdanning og optometriforskningen på LVPEI. Skolen har nå tatt mål av seg til å bli blant de fem beste optometriskolene i verden. BHVI driver frem utdanning på mange nivåer.

På LVPEI fulgte jeg oftalmologer som i snitt så 90 pasienter hver dag. Dette var mulig da hver oftalmolog

jobbet med fire optometriste som jobbet opp pasientene + teknikere. Oftalmologen gikk fra rom til rom med to oftalmologer i spesialisering, der jeg også var med.

De fleste pasientene hadde sykdommer som var svært langtkomet. Ved direkte spørsmål, var svaret helt klart at folk generelt kommer altfor sent til undersøkelse i India. Derfor er noe av det viktigste å lære folk, at de selv må ta vare på egen helse. Det handler om forståelse av det å være menneske. Mange av pasientene, uansett øyesykdom, hadde diabetes og andre systemiske sykdommer.

I 2001 bodde det ca. tre millioner mennesker i Hyderabad, i 2017 antydtes det

Morgenforedrag for optometristene på LVPEI.

at befolkningen har nådd 11 millioner. Bilene kom for ti år siden da inntektene steg i samfunnet, noe som resulterte i at busser nesten ikke er å se lenger. Hvert tomrom på veien er fylt opp fra tidlig morgen til sene kvelden med hunder, kuer, tuctucer, biler og motorsykler. Alle sjåfører bruker hornet konstant, og trafikkregler er det vanskelig å forstå at finnes.

Kunsten å balansere i trafikken er vanskelig, og ikke minst sidesynet er viktig for å få med seg bevegelsene i veibanen. Fortauene er fylt opp med skur, boder, mekaniske verksteder eller matboder. Overgangsfelt eksisterer ikke. Min ekstremsport der nede ble å krysse en seksfelts vei med åtte filer i rushtiden.

Utrolig hvor fint det gikk når en kunne danse ballett i trafikken – sidesyn og balanse var avgjørende!

LVPEI organisasjonen er bygget opp gjennom 30 år og dekker i dag et genialt nettverk som både jobber på landsbygda for å fange opp synsproblemer, og gjør avanserte undersøkelser og eventuelt behandlinger på andre klinikker. De fleste sykehus i India er private.

Her kan pasientene komme rett inn til oftalmologisk undersøkelse uten henvisning. Noen av pasientene kommer fra andre steder i India eller andre deler av Asia, fra Afrika eller araberlandene. Noen kommer rett fra gata.

På LVPEI er det to innganger til to ulike venterom: Et for sponsorer, en diger hall og et for betalende/ ikke betalende. Det fantastiske er at når pasientene kommer ut av ventearealet, blir alle behandlet likt.

Her blir alle typer behandlinger gjort på løpende bånd, uten ventetid. Folk kan faktisk komme rett fra gata og si at synet ble plutselig redusert i går, og ventetiden er da 30 min før de blir undersøkt. Fra kl 06:58 til 8:00 er det forelesninger, journal club, eller fremleggelse av case. Fra 08:00 til 18-tida er det pasientarbeid og det er ikke lov å gå hjem før alle pasientene er ferdig behandlet, seks dager i uka. Fra min observasjonspost var jeg med på å se rundt 90 pasienter daglig. Og i løpet av en dag så jeg alt som du som optiker kan drømme om å se.

Etter at dagen på LVPEI var over, var det å lese seg opp og plassere observasjonene slik at det ble læring ut av det.

Jo – selvsagt fant jeg meg en yoga-klasse i Hyderabad. Så da ble det tre dager i uka med Astangayoga. Min lærer var jurist på dagtid og yogalærer om kvelden. Som en ”troende” ble alle hans profesjonelle brev håndskrevet – noe han var sikker på at var grunnen til at han vant alle saker som han skulle vinne!

Soppinfeksjonenes kjennetegn, alle former for HSV keratitter, cornea smelting, uveittene og sclerittene, lamellare

cornea transplantat og deres utfordringer, ble observert. Flere diagnoser var ofte å se samtidig.

Vi så alle former av vinkelblokkglaukom. Det ser vi svært sjelden i Norge. Hos en asiater er det heller vanlig. Derfor var det bra å få trening i å se og å diskutere de ulike årsakene til vinkelblokkglaukom. Jeg gjør nok aldri en glaukomundersøkelse mer uten å gjøre gonioscopi!

Endogene og exogene endoftalmittter, ulike non-regmatogene netthinneavløsninger av mange ulike årsaker både sentralt og perifert og mange typer uveitter. Tuberkulose, AIDS, syphilis eller genetiske utfordringer, kunne være tilstede uten at det var oppdaget tidligere.

Du kunne egentlig se alt på en dag.

Kommunikasjonsspråket på sykehuset var engelsk. Det var nødvendig å lære seg datasystemet for å forstå hvert case. Jeg ble mindre og mindre observatør for hver dag. Jeg øvde meg mentalt på å se for meg hvordan jeg kunne se helheten i en problemstilling, en sykdom eller en behandling. Jeg fikk et større perspektiv på det å arbeide som helsearbeider, uavhengig av hvor i verden jeg ville ha jobbet som optometrist. Klart jeg vil tilbake. 🍷

Join the Alcon® Scholarship

What

- An optical, clinical and business education, on a high international academic level.
- 5 modules of two days over a two year period, sponsored and payed by Alcon*.

Where

- Alcon® Academy, Surrey England and other European Alcon facilities.

When

- First session, October 2018 – Last session april 2020.

Who

- Optometrists with at least one year of work experience, and good English skills.

* To learn more about the conditions, please contact your local Alcon sales rep.

COULD PRINCE HARRY'S SONS SUFFER FROM COLOUR BLINDNESS?

TEXT: DR JANET VOKE

Press suggestions that Meghan Markle is a genetic carrier of colour blindness could have implications for the sons of Prince Harry who would have a high probability of being colour blind, thereby restricting them from many military duties.

One of the obscure details revealed in the press on the day after the engagement of Harry and Meghan probably escaped most who read the news that day. Yet something very specific about the family of the prospective new Royal bride struck me 'like a bolt from the blue.' Although not being particularly drawn to the Royal news, I glanced through the wide coverage in my daily copy of *The Times*. Suddenly I was thunderstruck; for there in tiny print, as if an aside, and actually of interest to very few who would read it, was the statement that Meghan's father is colour blind. The statement went further – 'but', said the newsprint, 'this condition did not hinder his successful career as a lighting director and cinematographer'.

Just a simple matter-of-fact statement of absolutely no consequence or interest to the vast majority of readers. Why ever did they include it? But to me it was enlightening, extremely revealing, in fact the most important sentence of my news reading that week or even month.

I have been a major player in the scientific world of colour vision problems in life ever since I discovered that a boy who challenged me to the board game *Halma* aged thirteen could not tell the difference between the purple and blue counters he had to move – an em-

barrassing handicap he was reluctant to admit as he quickly lost the game to me! I became intrigued and it became my life's work from that moment on! My school summer project on the condition gained top marks but I doubt that the teachers understood a word of it! Two decades later I wrote the definitive textbook on the subject. Now approaching my seventh decade I am still involved in this fascinating medical condition, and my textbook is still read thirty years since first publication. Shortly after its publication I was invited to write the UK Guidelines on colour blindness for the Government's Health and Safety Executive which has remained the main guidelines to this day.

The eye condition colour blindness, as it is commonly referred, to is transferred from fathers to all their daughters, who do not show this interesting characteristic outwardly but always carry this trait in their genetic fingerprint to the next generation. This special news has excited me since the Royal family are now likely to have members who are colour blind in the very next generation within just a few years!

They will join the select few prominent politicians, sports personalities and newscasters, male celebrities and actors- household names who too

share this common trait though you wouldn't know it as many are reluctant to tell the world. Actors yes, but not so many actresses for this inherited condition affects 8% of the male population but only 0.5% of females and there is a simple well understood explanation for this. The condition has varying degrees of severity and is characterised more by a confusion of colours than blindness depending on the type and extend of defect present, which in the inherited case has its origin in the retinal cone neurones at the back of the eye.

By the simple laws of genetics and statistics one half of boys born to mothers who carry the defect to their sons are colour blind and one half of their daughters become carriers for the next generation themselves. Whether girls or boys are born, the next generation necessarily shows this interesting trait and so it goes on without cessation.

Of course, nature does not obey mathematics rigorously so that these statistics are really artificial norms that can be expected and in many families more than half the offspring can be affected while in some there are fewer. But in every family the continuation is assured. I have, for example, known families where all five sons inherited colour blindness from their maternal grandfather, through their mother

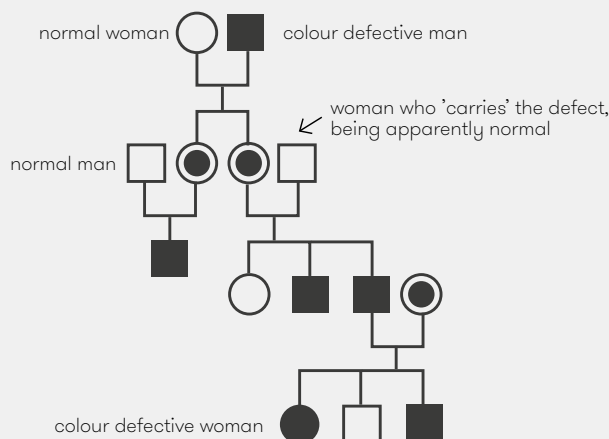

Press photo handout, Royal Court.

who carried the faulty gene. Just as the odds to produce a girl or boy baby are even 50–50 statistically, in real life nature does turn up surprises in some families!

As a scientist who has been fascinated by colour blindness for my entire working life, this seemingly give-away comment by a journalist about the family of Meghan Markle tells us that her children will surely inherit this 'faulty' gene passing it to her children, sons or daughters of Prince Harry and their children after them. Of course, a whole range of inherited characteristics mix in every mating in the animal and plant worlds; it just happens that this one is of great interest to me.

This revelation presents a valuable opportunity to make a common, poorly understood condition more widely known among a population who still use the term colour blindness in contrast to scientists and medics who use the more accurate faulty or defective

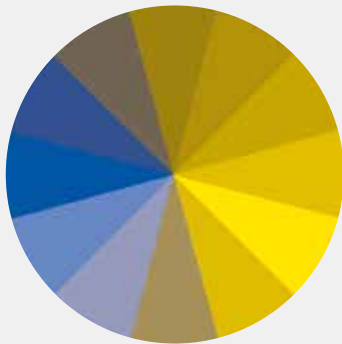

Family tree of colour vision deficiencies

colour vision. For perhaps half of those affected, to those mildly affected it is no more than a bothersome nuisance in their daily lives, as common as diabetes. However, for those with the severe form it could be a matter of life or death if occupations and situations present where the correct recognition

of coloured lights is essential for the safety of themselves or others.

One in 12 men and one in 200 women have this common inherited permanent characteristic around 3 million people in the UK alone, including approximately 450,000 colour blind

children at school in the UK. In addition, about the same number of adults have permanent or temporary problems with colour perception on account of general or specific eye disease and or may not be aware of common confusions with colours. As our Prime Minister, Theresa May might already be aware, diabetics and those with the common eye condition glaucoma have specific difficulty with greens and blues, while people with multiple sclerosis frequently suffer from red/green confusions. A whole variety of commonly prescribed medications as well as an overindulgence of alcohol and old-fashioned tobacco can change colour vision markedly, both temporarily or permanently, though few know of these potential problems until they become marked and damage to the back of the eye has caused havoc.

My own initial research for the Medical Research Council decades ago looked specifically at the potential for occupational handicap among this special group so I was clearly alerted when the connection between the occupation of Meghan's father and his ability to overcome his colour blindness was

highlighted in the newspaper article. He is one of the lucky ones; I have witnessed high ranking police officers and Air Force officials, career pilots, yacht skippers and industrialists in colour industries turn white in shock when my detailed examination of their colour vision reveals the extent of their potential handicap.

A whole day's worth of wrongly woven carpet was brought to my attention by a major UK textile company, founded centuries ago, with a worldwide reputation when a colour blind operator selected the wrong hues on a particular day; the subsequent financial loss was considerable and the company quickly set about screening all its employees. Incorrect additions of edible dye to a vast variety of foodstuffs from confectionary to meat can similarly spell ruin if errors are not spotted in time. Consumers are quick to judge the attractiveness and viability of food by its colour. Likewise, coloured papers, textiles, paints, electrical components, to name but a few, all require operatives to be able to make exacting decisions on colour often in isolation without consultation with colleagues. Yet few companies bother to check the colour vision of their employees prior to starting a job requiring critical colour decisions and even fewer know who to consult when problems arise.

My early research as a visual scientist working in the world's largest and oldest optometry department, of what is now part of London University, led to the updated guidelines I was asked to prepare for industry by the Health and Safety Executive in the early 90's.

Of course, a career choice by the colour blind can be catastrophic, even disastrous for those with a significant colour vision problem when the recognition of coloured signals involves safety. A major rail collision in Sweden causing severe loss of life, resulted in the first test being devised to screen for this potential handicap in 1876. The King of Sweden issued orders that every railwayman should take the test the following year. A great many clinical tests to detect, diagnose and grade

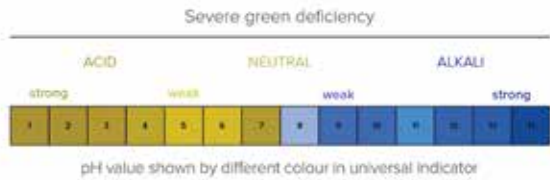
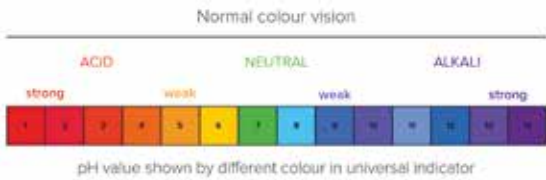
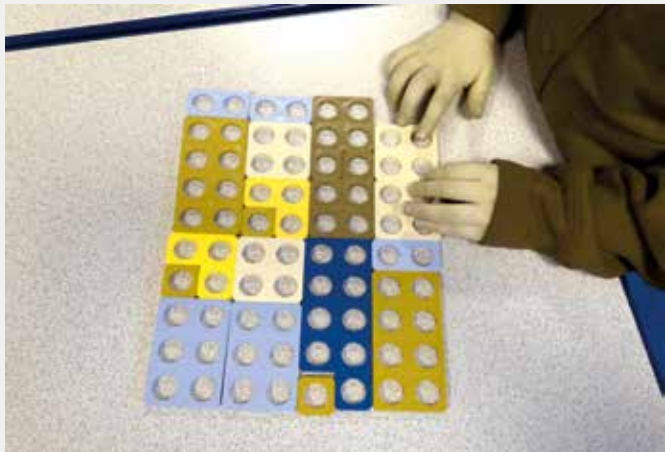
the handicap have been developed since using modern testing methods including some which are computer-based. Other similar examples of fatal maritime accidents abound in the scientific literature though amazingly colour blind aircrew were in demand in World War 2 because of their ability to see through enemy camouflage! Even in modern times fatal rail accidents in the UK have cited the inability to recognise a red light clearly.

Entry to many ranks of the police force, armed services, transport and other occupations where the incorrect recognition of colours could bring others into danger sensibly demands prior testing and careful screening of those with a potential colour vision problem.

Just recently the plight of colour blind sports personalities had been highlighted by UEFA and the FA since confusion over team colours or pitch lines can be a real problem for the colour defective sports person even leading to ruined careers if coaches fail to understand the issues and support players properly. In many cases coloured balls and training cones cannot be distinguished against the grass or pitch! Furthermore, the widespread use of 'clashing' kit colours frequently leads to spectators turning off TV coverage of major sporting events such as the Rugby World cup and elite level football games and this can impact sponsors and broadcasters. Even cricket has come under fire very recently in the press for potential discrimination by the use of a pink ball in night-day matches which is often invisible to colour blind players.

It is often at school that children first realise that they have a problem with colours – a discovery that can bring great distress and confusion to the whole family and even cause a child to refuse participation in certain activities, much to the disquiet of teachers.

In our digital world a great many situations in education rely on the correct identification of colour – from reading maps, identifying chemicals in science, to drawing and interpreting

graphs in maths and electronics. Computers abound in coloured hues and colour coding is everywhere in daily life. Traffic lights can be misread and I have known of fatal consequences on the road on this account. In some European countries licences for large public vehicles such as buses have been denied to the severely colour blind.

In my childhood I remember the 'school nurse' giving crude simple screening tests for colour blindness to boys at age 11 or 12 years so that unsuitable careers could perhaps be avoided.

Prior knowledge of a handicap can be a great asset so that help can be sought in cases of doubt or at least more care taken to avoid an occupational mishap or catastrophe. A clear and correct diagnosis is essential, yet optometrists are not obliged to carry out such testing within the NHS eye test for children. Sadly I have yet to meet a GP or medic who can discuss the problem intelligently.

This interesting trait will now be introduced into the British Royal family in perpetuity if Harry and Meghan

have children which, they state, is their expected plan, no doubt sooner rather than later given their ages.

This permanent feature carried on the X chromosome of women to future generations escapes no-one. Note that I am careful not to call it a 'defect' although it could be described as anomalous. It is to be hoped that now the British Royal family are involved there will be greater understanding and appreciation of this very common and, to my mind, very special characteristic

for there is nothing to fear. Knowledge is after all a powerful thing and to be equipped with the facts means many tears for families and disasters in the world of work can be avoided.

Maybe one day I will have the honour to meet the children of Prince Harry and Meghan who, by the laws of probability will display these interesting features; as always, I would enjoy discussing it with them and their parents so that mishaps can be minimised along the way. ●

Dr Janet Voke is a consultant trained to diagnose the severity and type of colour blindness in all ages using a variety of clinical tests and has advised on the likely consequences in individual cases for over four decades, meeting many hundreds of those with anomalous colour vision both inherited and acquired.

(t) 01833 346963
(e) vokejanet11@gmail.com

Other references

Contact www.colourblindawareness.org – for whom Dr Voke has worked voluntarily as their scientific consultant.
<http://www.uefa.com/insideuefa/social-responsibility/news/newsid=2498333.html#/>

NYE RETNINGSLINJER ETTER HJERNESLAG

TEKST: SOLVEIG HOVSTEIN

Nye retningslinjer om rehabilitering etter hjerneslag speiler ikke kompetansenivået til optikere. At optikere kan bidra med synsrehabilitering etter hjerneslag i tverrfaglig samarbeid, burde kommet bedre frem i de Nasjonale retningslinjene for behandling og rehabilitering ved hjerneslag.

I fjor sommer sendte Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse og Institutt for optometri, radiografi og lysdesign, ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap, Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN) høringssvar relatert til de nye Nasjonale retningslinjene for behandling og rehabilitering ved hjerneslag (<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/hjerneslag>). De påpekte blant annet at høringen manglet flere fag- og kompetansemiljøer innen synsfeltet.

Dessverre ble noen av kommentarene ikke tatt med, og førsteamanuensis Helle K. Falkenberg er ikke fornøyd med formuleringene slik de er nå:

– Det er fint at det står at synsfunksjon bør vurderes etter hjerneslag, og at pasienter med synsproblemer bør henvises til øyelege, optiker, ortoptist og/eller synspedagog, men vi kjenner oss ikke igjen i den ensidigheten retningslinjen beskriver i begrunnelsen og hvilke yrkesgrupper som er kvalifisert til å hjelpe slagrammede med habilitering og rehabilitering, sier Dr. Falkenberg. – Forslaget fremstår som begrensende og speiler ikke kompetansenivået til optikere eller andre ulike yrkesgrupper som har tatt utdanning som er relevant for rehabilitering etter hjerneslag.

Hvilke kommentarer fra høringssvaret dere sendte skulle du ønske var tatt med i retningslinjene?

– Retningslinjen synes ikke å vise i sin begrunnelse at synsrehabilitering etter hjerneslag krever tverrfaglig samarbeid og mangler flere relevante fag- og kompetansemiljøer. Dette er uheldig, fordi det kan føre til en ensidig oppfatning av hva og hvem som kan bidra i synsrehabilitering etter hjerneslag. Selv om optikere og flere relevante faggrupper er nevnt i overskriften, er det andre yrkesgrupper som er nevnt i begrunnelsen. I tillegg til optikere, er jo fysioterapeuter og sykepleiere grupper som kan bidra, men som ikke er nevnt. Vi påpekte at publikasjoner det henvises til, er begrenset til en ikke-fagfelleverdert bok fra 2003, i tillegg til den ikke-fagfelleverderte kunnskapsoppsummeringen «Tiltak ved synsfeltutfall etter hjerneslag: en systematisk oversikt». Vi påpekte at det finnes nyere norsk og internasjonal forskning som kunne vært benyttet.

Falkenberg påpeker videre at det i begge masterprogrammene ved HSN er emner som gir spesialkompetanse relevant for undersøkelse og synsrehabilitering etter hjerneslag. Optikere og andre som tar Master i synspedagogikk og synsrehabilitering vil være spesielt egnet for å bidra i tverrfaglig rehabilitering etter hjerneslag. Fagfordypningen i masteren innen synsrehabilitering etter hjerneslag eller cerebral skade (20 studiepoeng), gir i tillegg avansert kompetanse til masterstudenter og

andre som tar dette som fritt emne. Optikere som tar fagfordypningsemet Visual Training (15 studiepoeng) i Master in Optometry and Visual Science har spesialkompetanse innen øyemotorisk trening.

Hun viser også til at alle optikere i sin grunnutdanning får kompetanse innen de vanligste synsproblemene etter hjerneslag, som synsfeltutfall, øyemotoriske problemer, persepsjonsproblemer og redusert syn. Optikere har i sin praksis avansert utstyr som f.eks. automatisk perimenter for å undersøke, behandle og gi råd om dette.

Hvordan vil dere jobbe med denne saken videre?

– HSN vil fortsatt jobbe for at personer trenger tverrfaglig rehabilitering etter hjerneslag, hvor optikere kan bidra mye sammen med andre innen synsrehabilitering. Optikere har kompetansen, de finnes lett tilgjengelig over hele landet og burde derfor være en mer akseptert og benyttet ressurs til det beste for personene som har hatt hjerneslag. I tillegg kan optikere bidra i samarbeid i annen rehabilitering. Vi vil derfor fortsette med forskning, utdanning og formidling av hvor viktig det er å undersøke synet etter et hjerneslag til studenter, optikere, samarbeidspartnere som NOF og SI, pasientorganisasjoner og relevante samarbeidspartnere, avslutter Falkenberg. ●

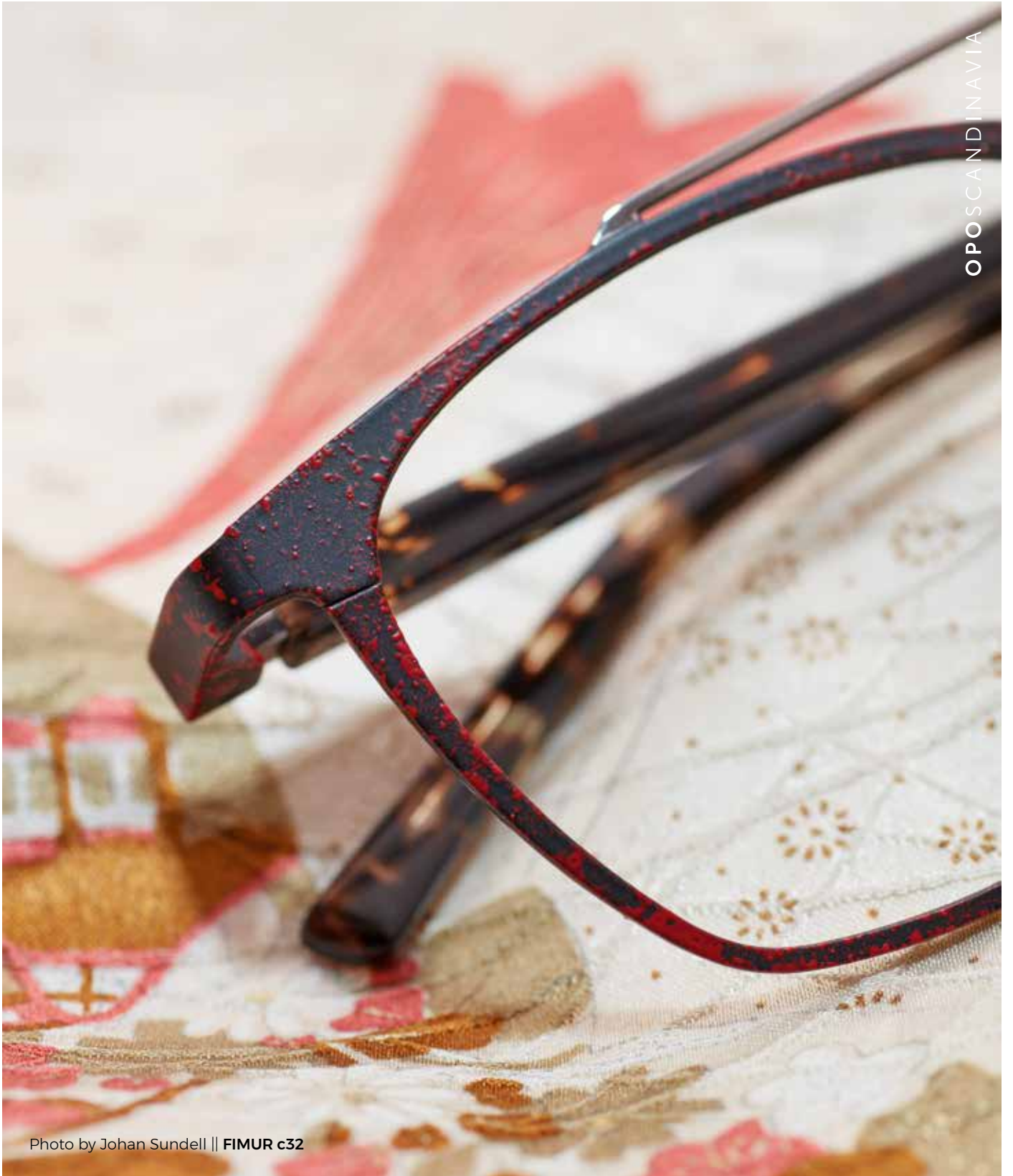

Photo by Johan Sundell || FIMUR c32

KUNO·QVIST

ALWAYS IN CHARACTER

SYNSHEMMEDE BILFØRERE OG NY TEKNOLOGI

TEKST OG FOTO: ARNULF MYKLEBUST

På Vision 2005-konferansen i London spurte den siste «keynote-foreleseren», Ray Kurzweil, om det var noen spørsmål etter hans forelesning om fremtidsforskning. Blant publikummet på drøye 1.200 deltakere reiste det seg en mann med hvit stakk, og spurte: «Når kan jeg kjøre bil?». Det resulterte i en viss munterhet blant publikum. Svaret kom imidlertid kontant: «Om 15 år».

Øyelege Sigmund Spetalen bak rattet.

Nå er det ikke alt den profilerte forskeren, forfatteren, oppfinneren og Google-profeten har foreslått som har slått til, men årsakene har gjerne hatt vel så mye med politiske beslutninger som med teknologi å gjøre. Kurzweil er mest kjent for å ha forutsett utbredelsen av internett, og det gikk omtrent 15 år fra han i 1983 postulerte at datamaskinene ville kunne slå mennesket i sjakk innen år 2000, før Kasparov måtte gi tapt for IBM. På Vision 2017 i Haag virket det helt naturlig at temadagen om teknologi og tilpasning til synstap ble åpnet med «Keynotes» fra Microsoft, Google – og Volvo.

SYNSHEMMEDE BAK RATTET

Bilkjøring for synshemmede har vært på Vision konferansens agenda i mange år, og da dreier det seg mer om muligheten for synshemmede til å kjøre bil uten spesielle tilpasninger, kanskje med unntak av synsmessige. De fleste av statene i USA gir anledning til dette, og det er nettopp i Nederland de har åpnet for bilkjøring med bioptiske kikkertbriller (med kikkert montert over øyehøyde) for de som består europeiske førerkortkrav med slike. Siden 2009 har 139 synshemmede fått denne muligheten etter en utvidet «Fitness to drive-» test, men bare for kjøring i dagslys. Internasjonal forskning har

vist at bilførere med slike kikkertbriller er tre til fire ganger mer utsatt for ulykker enn andre, men de aller fleste har klart seg helt fint. Da blir det jo et spørsmål om det er etisk akseptabelt å nekte en hel gruppe å kjøre bil fordi noen i gruppen er mer utsatt for ulykker. Det samme spørsmålet kan i så fall også stilles til gruppen eldre bilførere. Eller er det bedre med tilgivelse enn tillatelse for utsatte grupper? Nye førerkortforskrifter i EU (og Norge) gir mulighet for at synshemmede med førerkort fra Nederland kan kjøre bil i flere land. Engasjementet for synshemmedes mulighet til å ta førerkort i eget land virker imidlertid større i Sverige enn i Norge. I Haag var bl.a. professor Jan Andersson fra Linköping på plass, og han kunne informere om at et flertall av ca. 200 synshemmede med hemianopsier (halvsidige synsfeltutfall) kvalifiserer for førerkort etter kjøring i simulator.

Andre forskere viste, med videoer fra kjøring på lukkede baner, at slike utfall gjerne medfører at førerne plasserer bilen godt innenfor sine eksisterende synsfelt, og at høyresidige hemianopsier derfor lett kan medføre at bilen kommer over i motsatt kjørefelt. Uansett er det et poeng å ikke skjære alle over en kam, men å vurdere behov og kapasitet individuelt.

SNAKKENDE LESEBRILLER OG DANSENDE ROBOTER

Ny teknologi for synshemmede er ellers på ingen måte begrenset til bilkjøring. Mye av teknologien er også knyttet til produkter som har stor aksept blant normalseende, bl.a. nettbrett og smarttelefoner. Et eksempel er bruken av såkalte «beacons», små radiosendere som kan sende informasjon til mobiltelefoner om lys, temperatur, retning, osv. Ved å knytte dette opp mot mobiltelefonens GPS, kan man f.eks. enkelt skaffe seg detaljert informasjon om nærmeste toalett. Vel og bra både for synshemmede og andre, men teknologien kan medføre for mye informasjon – alt er ikke like interessant for alle, og muligheten for overvåkning eller krenking av privatlivet vokser.

Blinde har naturlig nok hatt liten nytte av tradisjonelle briller, men det er i ferd

med å etablere seg et nytt marked for spesielle briller til denne gruppen. På Vision 2017 var det spesielt «Orcam» som var i vinden. Det er i prinsippet et lite kamera som kan plasseres på en brillestang knyttet til en enhet man kan ha i lommen og en hørepropp. Enheten kan programmeres til å kjenne igjen ansikter og objekter som kredittkort, pengesedler og annet den synshemmede har bruk for i dagliglivet. Den leser også opp tekst i sanntid, enten det er på en data-/TV-skjerm, på mobiltelefonen, i en avis eller en bok. Sistnevnte krever imidlertid at man er i stand til å peke på begynnelsen av teksten man ønsker opplest. Løsningen må kunne sies å være kosmetisk akseptabel for de fleste, bør kunne føre til større selvstendighet for den synshemmede, og produsenten kunne opplyse at den allerede finnes i norsk utgave. Publikum fikk også anledning til å hilse på

«Pepper», en personlig robot som også tilpasser seg brukers humør, stemmeleie og kroppsspråk. Han er også en god danser, og du finner han på flere Youtube-videoer. Om han blir prisforhandlet i det norske NAV-systemet gjenstår fortsatt å se.

Og der avsluttes den tredje og siste artikkelen fra Vision 2017. Forhåpentligvis har leserne sett at markedet for synsrådgivning er stort – kanskje spesielt til de som ikke ser så godt. Skal vi tro nylige uttalelser fra Ray Kurzweil kan du også beholde den jobben lenge. Den medisinske utviklingen går nå angivelig så fort at man er i ferd med å ta igjen et menneskes forventede levealder med livreddende hjelp. I følge Kurzweil skal dette skje omtrent – om 15 år. ●

OPTIKEREN ER ET UNIKT ANNONSEMEDIUM

INGEN ANDRE NÅR BRANSJEN OG
LANDETS OPTIKERE SOM OSS.

Kontakt stina@optikerforbund.no
eller sjekk vår nettside på optikerne.no for mer informasjon!

EWALD HERING

– ALTERNATIVE TANKER OM FARGESYN

TEKST: MAGNE HELLAND, INSTITUTT FOR OPTOMETRI, RADIOGRAFI OG LYSDESIGN, HØGSKOLEN I SØRØST-NORGE

Karl Ewald Konstantin Hering.
Foto: fra Wikipedia Commons.

Hvem skjuler seg bak romnavn i optikerutdanningens nye lokaler? I denne serien med artikler har vi nå kommet fram til Ewald Hering. Han hadde en alternativ og kanskje mer fullstendig forklaring på hvordan vårt fargesyn fungerer. Her blir han kort presentert.

Flere fremstående vitenskapsmenn fremsatte tidlig på 1800-tallet teorier om hvordan vårt fargesyn fungerer. Både Thomas Young, James Clerk Maxwell og Hermann von Helmholtz mente at en forutsetning for godt fargesyn måtte være at vi hadde tre typer fotoreseptorer med maksimal følsomhet for henholdsvis rødt, grønt og blått lys. Denne treseptorteorien var lenge gjeldende. Nyanser mellom

hvitt og sort mente man reflekterte mengde lys. Hering derimot mente at vårt fargesyn måtte være basert på fire unike kromatiske farger bestående av to sett med motsatte farger: rødt-grønt og gult-blått. Dette i tillegg til to akromatiske elementer (hvitt-sort). Hering fremsatte sin opponentfargeteori, også omtalt som firefargeteorien, i 1878. Selv om det fortsatt er noen uklarheter i hvordan vårt fargesyn fungerer, er

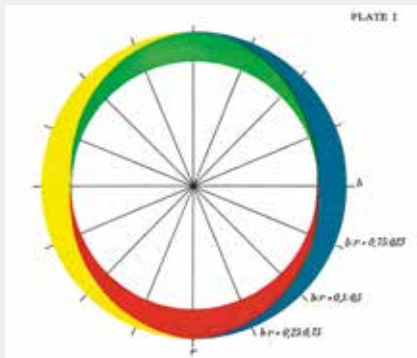
dagens forklaringsmodell basert på innspill fra begge leire.

MEDISIN OG ZOOLOGI

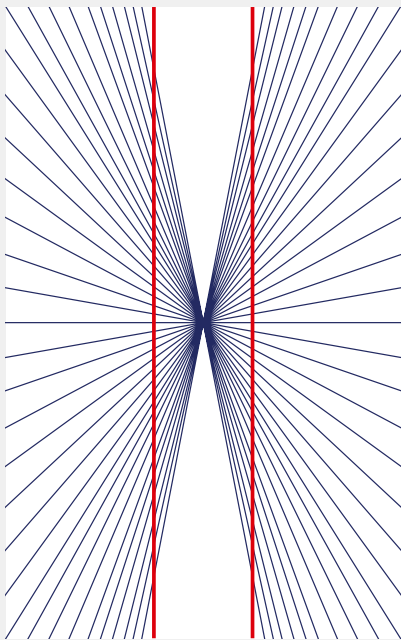
Karl Ewald Konstantin Hering ble født 5. august i 1883 i Altgersdorf i Lausitz i kongedømmet Sachsen, i det som nå er Tyskland. Han var prestesønn. Han studerte medisin og zoologi på universitetet i Leipzig fra 1853 til 1858. Hans første vitenskapelige publikasjon kom i 1856. Her skrev han om anatomen og fysiologien til regenerative organer hos meitemark. Senere, i 1860 skrev han en avhandling om dyreplankton. I perioden 1860 til 1865 praktiserte han som lege, samtidig som han også arbeidet som assistent for Ernst Wagner innen fysiologi i Leipzig. Det var i disse årene Hering publiserte sine første artikler om øybevegelser og sensoriske forhold ved binokulært syn.

SYNSFORSKEREN

Hering mente at vårt syn måtte betraktes som en enhet. De to øynene, synsbanene, og hjernen fungerte som et sammensatt system. Med dette som utgangspunkt gjorde han seg tanker om det cyclopeanske øyet, en modell som forklarte hvordan vi ser enkelt, til tross for to øyne. Her forklarte han også hvordan vi så objekter i forskjellige synsretninger i forhold til hvor på netthinnen avbildningen skjedde. Han hadde videre tanker om horopterlinjer, binokulær korrespondanse, retinal disparitet og dybdepersepsjon. Han hadde i det hele tatt svært mange gode og riktige betraktninger om både binokulært

Herings fargesirkel. Sirkelen viser ifølge Hering at de fleste farger kan være en blanding av to hovedkomponenter (gult og grønt, grønt og blått, blått og rødt, rødt og gult), mens farger som er en blanding av gult og blått, eller rødt og grønt, ser ikke ut til å eksistere? Dette er Herings opponentfarger og står sentralt i hans fargesynsteori. (Hurwich & Jameson, 1964, Plate I)

Herings illusjon

syn og øyebevegelser. Hans vitenskapelige arbeider førte til at han ble tildelt et professorat innen fysiologi på militærakademiet i Wien i 1865. Her ble han i fem år. I 1870 forlot Hering Wien for å overta etter Purkinje på universitetet i Praha. Her ble han til 1895. Etter dette arbeidet han på universitetet i Leipzig.

I løpet av yrkeskarrieren publiserte Hering en rekke arbeider, også relatert til andre områder enn syn. Han forsket

innen anatomi og fysiologi, blant annet opp mot leverens funksjon, lunger og åndedrett, samspillet mellom lunger og hjerte, blodceller og sansing av temperatur.

HERINGS FORSKNINGSLABORATORIUM

I Herings forskningslaboratorium er det plassert et adaptiv-optikk-skanning-lys-oftalmoskop. Dette er et meget avansert forskningsinstrument. I januar 2018 var det kun to slike instrumenter i Europa. Instrumentet muliggjør avbildning og videofilmning, in vivo, av enkeltceller, både fotoreseptorer og retinale pigmentepitelceller. En kan med andre ord studere enkeltceller som er så små som 1–2 mikrometer (μm) og hvordan disse er organisert i netthinnen. Flere studier går ut på å undersøke hvordan fordelingen av ulike celletyper er hos personer med ulike nedarvede netthinnetilstander, sammenlignet med fordelingen i øyne hos normale, friske personer. Målsettingen er å få bedre forståelse for hvilken betydning dette har i forhold til hvordan øyet utvikler seg, vokser og eldes. Forskingen er tett knyttet opp mot forskningsaktiviteter i forskningslaboratoriene Dalton (presentert i Optikeren 2, 2017) og Kepler. Professor Rigmor Baraas er ansvarlig for forskningsaktivitetene i disse rommene. Flere vitenskapelige artikler er allerede publiserte av Baraas og hennes medar-

beidere. De har videre vært presentert på flere store internasjonale fagkonferanser innen syn og synsforskning. Baraas er også leder for Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse. ●

HERING (1834 -1918)

- + Tysk lege, fysiolog og vitenskapsmann
- + Innen synshelsefaget kjent for sin opponent-fargesynsteori
- + Også kjent for teorier innen binokulært syn og persepsjon
 - Horoptere
 - Cyclopeansk øye
 - Øyebevegelser (Herings lov)
 - Optiske illusjoner (Herings illusjon)
- + Ble i 1906 tildelt Albrecht von Graefes medalje av den tyske øyeforeningen
- + Hering har nå fått oppkalt et forskningslaboratorium etter seg på Krona
- + Romfunksjon: Forskningslaboratorium for studier av øyets netthinne
- + Romnavn: Hering (romkode 2310)

HOVEDKILDER:

Baumann C. (2013): The physiologist Ewald Hering (1834-1918): Curriculum vitae. *Strabismus*, 21:1, 50-55, DOI: 10.3109/09273972.2013.767845

Hubel D. (1995): The Hering Theory. In David Hubel's Eye, Brain and Vision. <http://hubel.med.harvard.edu/book/bcontext.htm> (08.11.2017)

Hurwich L. M. & Jameson D. (1964): *Outlines of a theory of the light sense* (by Ewald Hering). Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts

Padgham C. A. & Saunders J. E. (1975): *The perception of light and colour*. G. Bell & Sons Ltd, London (ISBN 0 7135 1874 X)

Jobb for oss i

*Oslo, Sogndal, Molde,
Husnes, Mosjøen, Ulset,
Sandnes, Lillestrøm,
Horten, Knarvik,
Gjøvik, Trondheim*

Klar for nye eventyr?

Uansett hva dine ambisjoner er, skal vi hjelpe deg videre. Specsavers er verdens største privateide optikerkjede med over 75 butikker i Norge. Vi har mange muligheter for utvikling både for deg som ønsker å jobbe som optiker eller som partner.

Vil du vite mer?

Ring 468 02 196 eller skriv til srs.no@specsavers.com

Read more
at nclf.com

The largest forum
for contact lenses in
the Nordic region

NORDIC CONTACT LENS FORUM

Nordic Contact Lens Forum (NCLF) is the largest forum for actors within the Nordic contact lens industry. Take the chance to form new and fruitful relations, share knowledge and strengthen your clinical and commercial competence at NCLF 2018. Visit nclf.com to learn more.

SKOLEOPTIKER

Gjennom tidene har det vært stort fokus på tannhelse, også i skoleverket. Men hva med synet?

På 1930-tallet ble det vedtatt at barna skulle få skoletannlege-tilbudet, og det har vart fram til nyere tid. Jeg husker selv at jeg måtte til skoletannlegen hvert år, for det var ansett som en selvfølge at tennene måtte sjekkes hvert år. Det har liksom alltid vært sånn, det er ikke noe spørsmål om man skal vurdere å passe på tennene sine. Tannpuss og tanntråd, morgen og kveld!

Men hva med synet? Er ikke det også noe vi bør sjekke? Eller er det bare noe som er viktig å sjekke når man ikke ser noe mer? Siden vi går til skoletannlegen, skulle vi gått til en skoleoptiker?

Det sies at 80% av alle sanseinntrykk kommer gjennom øynene, noe som jeg anser som et svar på viktigheten av synet. Mange er flinke til å sjekke synet, men jeg opplever også mange som ikke sjekker det før det er høyst nødvendig. Det har jeg forståelse for, fordi folk ikke vet bedre.

Og hva er «Skoleoptiker»? Da jeg googlet dette ordet, så fikk jeg ingen treff, annet enn reklame for Høgskolen i Sørøst-Norge som tilbyr utdanning til å BLI optiker. «Skoleoptiker» er mitt ord for et behov som jeg mener bør sidestilles med skoletannlegen. Et tilbud for barna i skolealder!

Kunnskapen om viktigheten rundt øyehelsen virker laber slik jeg opplever det. Grunnen til at jeg sier det, er fordi jeg har opplevd selv hvordan det er å planlegge en undervisningsøkt om øyet, på en barneskole i min tid som grunnskolelærer. Ved siden av mitt nåværende optometristudie, jobber jeg i en optisk forretning hvor jeg opplever hvor lite folk vet. Men det hadde kanskje vært noe folk forsto mer av hvis de hadde vært hos en skoleoptiker fra ung alder av.

I pensumet på barneskolen lærer man om hvordan øyet er bygget opp, om lys som kommer inn og at man har tapper og staver i øyet, om fargesyn, og mye annet som læreren velger å legge til. Det er for så vidt nyttig å vite dette om et av sine viktigste verktøy i hverdagen.

Likevel sitter det mange barn på skolene som ikke ser så mye som de potensielt kunne gjort dersom de fikk hjelp til å korrigere det. Det er til og med mange artikler om at man har oppdaget synsfeil hos barn med adferdsvansker, og elever som blir utrolig slitne fordi øynene jobber på høygir. Men hvem skal fortelle barna at de blir slitne fordi det er øynene som sliter dem ut, fordi øynene ikke har hjelpemidlene som skal gi øynene et bedre arbeidsmiljø? Det er her skoleoptikeren skulle vært! Det bør være unødvendig at barn skal slite seg gjennom en skolehverdag som kunne vært mye bedre om de fikk lov å se bedre. Jeg har selv opplevd mange elever som jeg mistenker, nå i ettertid, egentlig hadde synsvansker, fordi den tilpassede undervisningen aldri hjalp tilstrekkelig. Og dette har jeg innsett nå, med den kunnskapen jeg innehar etter kun en kort periode som optometristudent og medarbeider i optisk forretning. Med andre ord er det ikke så mye som skal til.

Men det er ingen kultur for at man skal ta med barnet sitt til en optiker, slik man gjerne gjør i voksen alder. Det er i hvert fall ingen kultur ENDA. For voksne kan også være sløve med å sjekke synet sitt. Det er ofte ikke før man ser skikkelig dårlig at man sjekker det ut, eller at man skal ta bilsertifikatet og må ta en test for å vite at man er egnet for å kjøre med det synet man har. Er det noe man oppdager fort, så er det at barna speiles av de voksnes atferd. Her hadde skoleoptikeren vært til stor hjelp.

Jeg vil gi en liten applaus til foreldre som velger å sjekke synet til barna sine, enten før skolestart, eller tidlig i barneskolealder. Men jeg vet også om mange foreldre som kanskje ikke er klar over behovet og som heller ikke tar seg råd til det når de ikke ser behovet. For disse foreldrene kunne det kanskje vært et godt alternativ å ha en skoleoptiker. En som du får innkallelse til for eksempel hvert år. En som gir barnet en enkel

Fortsettelse fra forrige side

rutinesjekk for å se om alt står bra til med øynene. Egentlig det samme som skoletannlegen har gitt tilbud om. Når jeg prater om skoleoptiker, så ser jeg ikke for meg at det skal være en optiker som har et lite hus utenfor skolen, slik det var før i tiden da skoletannlegen var stasjonert overalt hvor det fantes skolebarn. Men det kan være en på kommunenivå/fylkesnivå, i det minste et tilbud! Jeg håper flere ser det samme behovet!

Jeg lever i hvert fall i troen på at vi en dag skal få til noe lignende. Vi må bare fortsette å spre budskapet om viktigheten rundt det å ta vare på synet sitt.

Marte Klungrehaug, lærer og kanskje en dag skoleoptiker.

SVAR TIL KJELL GUNNAR GUNDERSEN

– OPTIKEREN NR. 6/17, S. 49

Jeg har lyst til å svare Gundersen generelt på hans retorikk.

1. Det må ligge en subjektiv gevinst i ethvert råd eller foreskriving, uansett om det heter briller, kontaktlinser, kirurgi, orthokeratologi, myopikontroll, synstrening eller lignende. Når det foreskrives for en ametropi skal ulike typer korreksjonsmetoder drøftes – pro/con. Når pasienten sier han eller hun trenger en brille, er ikke dette alltid det samme som at det er det de trenger.
2. Det er fagpersonens rolle å informere, for eksempel ved katarakt, om hva en mulig gevinst kan være og eventuelt hvilke ulemper behandlingen kan innebære. Hva er potensialet? Kan en mot-regelen-astigmatisme eller en kjernesclerose som gir myopi på et øye, være en fordel sammenlignet med å få en BCVA-økning på en linje. Hva er forventningene? Visus er ikke det samme som synsfunksjon.
3. De fleste pasienter kjenner ikke de ulike mulighetene. De må orienteres. Du som behandler kjenner heller ikke pasientens prioriteringer før du har lagt fram mulighetene. Det er feil å bruk non profesjonelle synsinger. Legg fram mulighetene gjennom "evidence based practice" – slik den er tilgjengelig i ditt arbeidsområde (i Norge/på vestlandet/på østlandet for eksempel).
4. Gode relasjoner er gull verdt. Det gir forutsigbare resultater både for henviser/pasient, behandler og for samfunnet.
5. Få optikere (og oftalmologer) tar foreskrivning seriøst. Forståelsen av psykofysikk og bruk av kommunikasjon er for dårlig.

Ingebret Mojord, Fredrikstad. ingebret@mojord.no
Mojord og Thoresen, Synsam

ESSILORS NYE PROGRESSIVE GLASS VARILUX X – EN VINNER PÅ FLERE FRONTER

*Varilux X-glasset har utvidet synsfelt på nært hold og gir redusert behov for å bevege hodet eller endre måten du holder hodet på for å se klart i dagligdagse situasjoner
I tillegg til veldig god mottakelse i markedet, ble Varilux X-serien også premiert med en Silmo d'Or i kategorien Syn under årets Silmo-messe i Paris.*

Essilor har flyttet

Essilor har flyttet sitt norske hovedkontor, men ikke langt. – Alt forblir uforandret for våre norske kunder, sier markedsansvarlig Villen Hernes. Kundeservice og utstyrsavdeling blir nå å finne her i Dyrmyrgata 35 på Kongsberg. Sentralslip holder som før til i Oslo (Foto: Dag Øyvind Olsen)

Etter at vi lanserte Varilux X-serien tidligere i år, har vi fått bekreftet at dette er et glass som lever opp til både våre og kundenes forventninger. Glasset er tilpasset vår nye digitale livsstil der vi bruker og skifter mellom smarttelefoner, nettbrett og laptop. Vi har en travel hverdag der de fleste aktivitetene foregår innen armlengdes avstand (40-70 cm).

Vi har fra første dag fått veldig god respons fra våre kunder og brukerne av glasset. De forteller det samme som Essilors omfattende brukertester gjorde før lansering: 95% er meget fornøyd med glassene ved multitasking innen armlengdes avstand*.

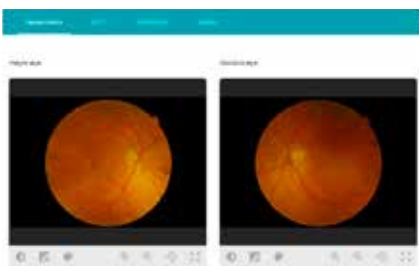
ALLE KAN SELGE X

Det har rådet en oppfatning om at man må ha en Visiooffice for å kunne selge glassene i X-serien, men dette bare delvis riktig. Man kan fint selge Varilux X design og Varilux X2 uten individuelle mål. Dette er de enkleste glasset i serien, men de gir også brukeren synsfordelene på armlengdes avstand. ●

(Kilde: Pressemelding Essilor)

* "Varilux-brukertest utført av uavhengig 3. part - Single-center study - Eurosyn – Frankrike n=42, 2016"

Har du spørsmål om Varilux X-serien?
Ta kontakt med Essilor på 32 72 60 00

EYECHECK

Ventelistene hos norske øyeleger er stort sett uakseptabelt lange, noe som ofte skaper bekymring hos klienter og optikere. Optikere har nå fått muligheten til å ta i bruk en ny tjeneste for å få raskere svar dersom en øyelege-

vurdering er ønskelig eller nødvendig. Eyecheck System er en ny og innovativ, skybasert e-Health rådgivnings- og vurderingsplattform, som optikere i sin kliniske hverdag kan bruke som verktøy til vurdering, diagnostisering og oppfølgingsrådgivning av okulære forandringer og patologi. Eyecheck System har en visjon og et mål om å forbedre og effektivisere prosesser innad i øyehelsevesenet gjennom et tettere samarbeid mellom optikere og øyeleger. Det er nærliggende å utnytte optikernes kunnskap, deres jevne geografiske fordeling over landet og et økende utstyrsnivå til en raskere avklaring av okulære forandringer. Eyecheck System ble etablert i 2016 og har fått støtte fra Innovation Norge og EU Horizon 2020 for selve kon-

septet. Siden mars 2017 har over 500 henvisninger blitt vurdert av Eyecheck Systems øyeleger og tilbakemeldingene fra både optikere og klienter har vært utelukket veldig positive. Av alle henvisningene ble 63% sendt tilbake til optiker for oppfølging, kun 37% ble henvist videre til øyespesialist, noe som har spart samfunnet for store utgifter og klientene for reisevei. Eyecheck System er sikkert, GDPR kompatibelt, lett, intuitivt og tidsbesparende å bruke. Eyecheck System gir gevinster til alle involverte partene, klienter, optiker, samfunnet og øyelegene. Eyecheck har sikret seg kjedeavtale med C)Optikk og Alliance Optikk, og har begynt å rulle ut i Sverige. Mer informasjon på www.eyecheck-system.com ●
(Kilde: Pressemelding Eyecheck)

Jeanette Skau flankert av Knut Edvinsen(t.v.) og Anders Klette.

IC OPTICAL GROUP AS

iC Optical Group AS (ICOG) er en ny konstellasjon for optikere i Norge. Grupperingen ble til ved at innkjøpsgruppene Frie Norske Optikere og Interlens gikk sammen til en enhet og gruppen har vært i drift siden april 2017. ICOG er et aksjeselskap og hver enkelt medlemsbedrift disponerer en aksje. Dette betyr at alle som er med i gruppen også er eierne av systemet.

Daglig leder er Jeanette Skau. Hun har lang bakgrunn fra bank og har en master i internasjonal finans, i tillegg til en master i ledelse. Styret i ICOG har i dag seks medlemmer og de er alle eiere av medlemsbedrifter. Styreleder er optiker Knut Edvinsen.

Formålet med gruppen er å gi medlemsbedriftene så gode innkjøpsvilkår som mulig. Samtidig skal hver bedrift

ha et reelt eierskap til alliansen. Bedriftene skal ha frihet til å ha sin egen profil i sine lokale markeder. ICOG ønsker også å agere slik at det gir best mulig støtte til optikerfaget. Det skal føles riktig for en norsk optiker å være medlem i iC Optical Group. Alle medlemmene i ICOG skal ha full oversikt over hvordan selskapet drives.

Vi har i dag meget gode innkjøpsavtaler med de beste leverandørene av innfatninger, brilleglass og kontaktlinser. Leverandørene har vært positive til etableringen av gruppen og de har gitt oss stor tillit. Vi ønsker å vise oss den tilliten verdig.

Vi er i dag 24 medlemsbedrifter spredd over hele landet. Vår organisasjon er klar til å ta imot nye medlemmer. De vil da bli likeverdige medlemmer og medeiere. Det vi krever av nye medlemmer, er at de er kompetente både når det gjelder faget og forretningsdriften. Heldigvis er de fleste norske optikere i denne kategorien. Vi ser frem til et spennende 2018.
(Kilde: Pressemelding iC Optical Group)

TA VARE PÅ ØYNENE I VINTER

Thealoz Duo øyedråper gir dobbel beskyttelse og langvarig lindring ved hjelp av to naturlige molekyler: trehalose og hyaluronsyre.

Trehalose er det første molekylet som stabiliserer og beskytter overflatecellene i hornhinnen mot uttørking. I naturen finnes trehalose i mange planter og bidrar til at de kan overleve i tørre miljøer. Hyaluronsyre styrker fuktighetsbalansen og smøringen av hornhinnens overflate. Den finnes naturlig i øyet og har unike egenskaper når det gjelder å binde vann.

Thealoz Duo anbefales til personer med milde til alvorlige plager med tørre øyne. Produktet er uten konserveringsmidler takket være den unike flasken. Kan brukes med kontaktlinser.

Thealoz Duo Gel har lengre virkningstid enn øyedråper og er derfor spesielt godt egnet når man vil beskytte øynene om natten og våkne med en mer behagelig følelse. Den kan også brukes om dagen når øynene trenger ekstra hjelp til å holde på fuktigheten over lengre tid. I tillegg til trehalose og hyaluronsyre inneholder gelen karbomer, som gjør at den sitter lenger på øyet og gir langvarig lindring.

Thealoz Duo Gel er uten konserveringsmidler. I tillegg kleber den ikke og er enkel å dryppe i øyet ved hjelp av de sterile enganspipettene. Produktet

selges reseptfritt på apotek og hos mange optikere.

Kontakt:

Nils Petter Hansen, Business Unit Manager Théa Nordic, mob. 977 98 508, epost: n.hansen@thea-nordic.no

(Kilde: Pressemelding Théa)

Brillenytt

REDIGERT AV: SOLVEIG HOVSTEIN

EVATIK

EVATIKs nye innfatningskolleksjon består av materialer i topp kvalitet og er lagd med den nyeste teknologien. Designelementene har en maskulin stil med sofistikerte mønstre og detaljer. Modellen E-9159 hyller 90-tallet med en moderne vri. Den runde fasongen er fortsatt en populær trend. Tynne, fleksible stenger i stål gir god passform.

KOMONO

Med sin nye vår/sommerkolleksjon feirer KOMONO byen Antwerpen sin unike mote-kultur. Her møter det moderne det klassiske. Frosted Collection er inspirert av is, og solbrillene har fått en frisk form i acetat med et frostet utseende. Sølvfargede speillinser og skinnende stålstenger gir en spennende helhet. Frosted Collection kommer i tre varianter: Clovis, Billie (avbildet her) og den nye Robin.

MAUI JIM OPTICAL COLLECTION

Maui Jim er ledende på det globale markedet for polariserte solbriller. Nå presenterer de 56 nye innfatninger samt flere typer brilleglass. Innfatningene har spenstige fasonger og mønstre. Fargene og mønstrene er inspirert av Hawaii, fra naturen og den glitrende sjøen. Maui Jim presenterer også to nye brilleglass MauiPassport Everyday™, som er designet for daglige aktiviteter, og MauiPassport Office™ for de som sitter mye foran skjerm hver dag.

RÖST

Trend Optikk lanserte Röst for litt over et år siden. Dette er en helnorsk kolleksjon av slitesterk titanium, med farger inspirert av norsk fjord og fjell. I år kommer flere nye modeller med et noe annet design. Det kommer acetat inn i kolleksjonen og friskere farger, noe som gir hele merket et lite ansiktsløft. Se mer på www.trendoptikk.no

Sandvika Øyelegesenter:

LEDIG VIKARIAT SOM OPTIKER

Vi søker optiker i 100% stilling. Stillingen er et vikariat, med mulighet for fast ansettelse.

Du vil arbeide sammen med øyelegene Øyvind Fygd og Tore Tvester. Arbeidet består i undersøkelse og behandling av ulike pasientkategorier ved vår poliklinikk: katarakt, glaukom, diabetes, barn, øyeblikkelig hjelp etc. Du vil jobbe tett med øyelegene. Full opplæring og kontinuerlig veiledning vil bli gitt. Stillingen innebærer en enestående sjanse til faglig utvikling og fordypning.

VI TILBYR:

Interessante og utviklende arbeidsoppgaver i et faglig ambisiøst og sosialt godt miljø. Tett faglig oppfølging/veiledning.

DU ER :

- Selvstendig og nøyaktig
- Utpreget serviceinnstilt
- En person som får tingene unna

OPPSTART:

Fleksibelt

For mer informasjon/søknad:
anita@sandvika-oyelegesenter.no

Sandvika Øyelegesenter

 Independent eyewear show

LOKOMOTIVVERKSTEDET
3-4 MARCH, 2018

COPEN
- HAGEN
SPECS .

REMEMBER TO REGISTER AS VISITOR AT:

WWW.COPENHAGENSPECS.DK

ER DU KLAR FOR EN SPENNENDE JOBB I EN KJEDE SOM SETTER FAG OG KUNDEN I FOKUS?

Norges ledende optikerkjede søker deg som deler vårt ønske om å gi kvalifiserte, optikerfaglige råd og konkrete forslag til løsninger som sikrer kunden best mulig synshelse. Vi ser etter deg som ønsker å være med på en spennende reise der du får mulighet til å anbefale synsløsninger på en helt ny måte.

*Vi trenger optikere hos bl.a.
Synsam Ski, Synsam Sarpsborg, Synsam Østfoldhallene, Synsam Moelv og Synsam Bergen Oasen*

Hvorfor skal du begynne å jobbe hos oss?

- Spennende jobb i Norges ledende optikerkjede
- Varierte oppgaver der du kan prege din egen hverdag
- Et engasjerende fagmiljø som gir deg muligheten til å lykkes
- Et godt arbeidsmiljø der vi er opptatt av å se hver enkelt medarbeider
- Grundig opplæring, og utvikling via vår interne skole Synsam Academy
- Karrieremuligheter, vi ser alltid etter dyktige interne kandidater

Hvem er du?

- Autorisert optiker med linsekompetanse
- Du er faglig dyktig med en sterk vilje til utvikling
- Du er ansvarsbevisst og selvstendig i din rolle
- Du jobber målrettet for å bli best i det du driver med
- Du har en positiv holdning og er lærevillig
- Du er oppriktig interessert i kundens perspektiv og behov
- Du handler ansvarsfullt, lojalt og resultatorientert, med respekt for dine kollegaer
- Du trives med forandringer og omstiller deg raskt

FOR MER INFORMASJON OM JOBBMULIGHETER I SYNSAM,
SE [SYNSAM.NO/JOBB](https://www.synsam.no/jobb)

Banker hjertet ditt litt ekstra for faget?

Interoptik er en av landets ledende optikerkjeder med 71 butikker og en omsetning på 550 millioner kroner. Hos Interoptik møter du eksperter som tar ansvar for din øyehelse. Vi brenner for fag og kundeservice, og har stor kunnskap om produkter og merkevarer. Vi skal være kundens personlige optiker, som alltid finner de beste synsløsningene.

Vi tilbyr konkurransedyktige betingelser, en arbeidsplass med godt miljø, faglige utfordringer, spennende oppgaver og dyktige kollegaer. Vi har fokus på nyskapning og en sterk serviceholdning. Vårt mål er å tilby våre kunder det beste og siste innen øyehelse og synsløsninger, fra utstyr til trender. For deg betyr det gode muligheter for personlig og faglig utvikling.

INTEROPTIK SØKER KONTINUERLIG ETTER DYKTIGE OPTIKERE TIL VÅRE BUTIKKER.

Akkurat nå søker vi optiker til:

- Gol
- Oslo

Utlysninger og søknadsskjema finner du på:
<http://www.interoptik.no/om-oss/kontakt/ledige-stillinger/>
Har du spørsmål, kan du kontakte
Karianne Huseby Nossen på tlf. 90 68 78 79,
eller khn@synoptik.no

interoptik

Synoptik

interoptik brilleland

Synoptik Norge AS er med kjedene Brilleland og Interoptik den største optikeraktøren i Norge med 145 butikker landet rundt. Synoptik er et offensivt og vekstorientert selskap i kontinuerlig endring, og eies av Grand Vision, verdens største selskap innen optisk detaljhandel.

OPTIKEREN ER ET UNIKT ANNONSE- MEDIUM

INGEN ANDRE NÅR
BRANSJEN OG LANDETS
OPTIKERE SOM OSS.

Kontakt stina@optikerforbund.no
eller sjekk vår nettside på optikerne.no
for mer informasjon!

OPTIKER SØKES TIL VÅRE AVDELINGER I BERGEN

Ønskede kvalifikasjoner

- Optiker med/uten linsekompetanse
- God kundeforståelse/flink til å se kundens behov
- Initiativrik og ansvarsbevisst
- Positiv og lærevillig
- Gode samarbeidsevner

Vi tilbyr

- Spennende optikerjobb hvor kvalitet, service og mote står i fokus.
- Muligheter til faglig og personlig utvikling
- Konkurransedyktige betingelser

Søknad sendes snarest til

tommy@oyeoptikk.no merket med Optiker

Om arbeidsgiveren

Øyeoptikk Nils Teigland har sin opprinnelse fra 1961, og i dag består Øyeoptikk AS av 3 butikker i Bergen. Øyeoptikk AS er medlem av optikerkjeden Coptikk som er en kjede med høy faglig kompetanse og tett samarbeid.

ØYEOPTIKK
TEIGLAND

ER DU KLAR FOR EN SPENNENDE JOBB HOS OSS?

Essilor Norge er i stadig vekst, og vi styrker nå vårt team med ennå en Key Account Manager for brilleglass.

Vi søker primært etter en optiker med solid kommersiell legning, og som er sulten på nye utfordringer.

Høres dette interessant ut, ta kontakt med vår Commercial Director, John Hansen på tlf +47 922 97 969.

Ytterligere informasjon om stillingen og søknadsfrist finner du på: Finn-kode: 112648455

Let's
focus
on sight

Brilleland =

godt arbeidsmiljø, karrieremuligheter, faglig utvikling!

Vi søker optikere til:

Narvik, Bodø, Egersund, Madla, Åsane, Os, Stavanger, Hamar, Gjøvik, Jessheim, Østfold, Oslo, Lillehammer og Førde

Jobb i Brilleland

I over 30 år har Brilleland vokst til å bli en av Norges ledende optikerkjeder, der lave priser og høy kvalitet går hånd i hånd med faglig ekspertise. Vårt mål er å gi kunden en enkel og trygg kjøpsopplevelse gjennom gode råd og veiledning – nøkkelen til dette er profesjonelle og engasjerte medarbeidere. Vi har optikere i alle våre butikker med spesialkompetanse innen klinisk optometri, kontaktlinser, arbeidsplassoptometri og synstrening.

Vi ønsker å ta godt vare på våre medarbeidere. Derfor er kontinuerlig fokus på faglig utvikling, karriereutvikling, godt arbeidsmiljø og sosialt samhold blant våre viktigste prioriteter.

Brilleland er landets mest kjente optikerkjede, med 74 butikker og en omsetning på over 500 millioner kroner. Brilleland er den profesjonelle kjeden for folk flest, med variert og tidsriktig utvalg til lav pris. Hos Brilleland skal alle oppleve at de har råd til høy kvalitet, både når det gjelder briller, kontaktlinser og øyehelse.

Synoptik

interoptik brilleland

Synoptik Norge AS er med kjedene Brilleland og Interoptik den største optikeraktøren i Norge med 145 butikker landet rundt. Synoptik er et offensivt og vekstorientert selskap i kontinuerlig endring, og eies av Grand Vision, verdens største selskap innen optisk detaljhandel. Vi har et stort fagmiljø og gir mulighet for å gjøre internasjonal karriere.

For mer informasjon se:

www.brilleland.no/Om-Brilleland/Ledige-Stillinger/

Ved spørsmål, kontakt:

HR konsulent

Karianne Huseby Nossen

Tlf. 906 87 879

E-post: khn@synoptik.no

Er **DU** vår nye optiker?

Ønsker du å jobbe med avansert optisk utstyr? Er du opptatt av å tilby kundene den beste kundeservicen og ha god tid til å komme med råd og veiledning? Er du utadvendt og positiv samt opptatt av godt faglig og kollegialt arbeidsmiljø? Da vil vi høre fra deg!

Vi tilbyr:

- Et faglig utfordrende miljø med flere optikere i hver butikk
- Det siste innen optisk utstyr – blant annet optomap i alle våre butikker
- Kurs og etterutdanning
- God tid til hver enkelt kunde
- Grundig opplæring
- En variert og interessant arbeidsdag
- Et ungt og hyggelig arbeidsmiljø med gode kollegaer
- Konkurransedyktige betingelser og lønn

Vi søker optikere til Oslo, Akershus, Trondheim og Vestfold

Du søker snarest ved å sende CV og søknad merket «optikeren» til jobb@kroghoptikk.no. Dersom du har spørsmål, kan du kontakte oss på 22 47 94 50. Nyutdannede oppfordres til å søke. For fullstendig utlysning se kroghoptikk.no

Vil du vite mer om oss?

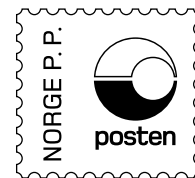
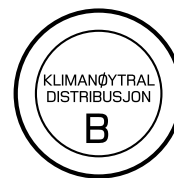
Besøk oss på kroghoptikk.no

Vi gleder oss til å høre fra DEG!

kroghoptikk.no

Krogh Optikk
se forskjellen

Returadresse:
Norges Optikerforbund
Øvre Slottsgate 18/20
0157 OSLO

Prøv en linse inspirert av øyet!

Biotrue®ONEday beholder 98% av fuktigheten og er behagelig hele dagen. Finnes for alle typer synsfeil.

Inspired by the biology of your eyes®

BAUSCH + LOMB

Contact lenses are medical devices.
Bausch + Lomb Nordic AB, www.bausch.no

BOD/NO/1801/0002

A PART OF YOU